

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON	FŐMUNKATÁRS: VÁZSONYI VILMOS	Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST VIII, FÓHERCEG SÁNDOR UCCA 19 TELEFÓN: JÓZSEF 12-76
--	---	---

A mi jelszavunk: arányos képviselőlet, de kerületi választás!

Irta: VÁZSONYI VILMOS

A kormány a maga választójogát előlépteti — törvényjavaslattal. Ami újítás van a közzétett javaslatban, az csak rosszabbítja a helyzetet. Csupa új bilincs a választójog szabadsága ellen, csupa új kelepce, csupa új ravaszság, hogy a papíron megadott választójog az élet valóságában lehetetlen ne érvényesüljön. Amit a választójog megrogtolására bárhol kiszélelt, azt a javaslat szerzője bámulatra méltó gyors felfogással beillesztette munkájába.

A komikum erejével hat, amikor ez a reakcionárius választójog mutatóba olyan intézményeket vesz fel, amelyek demokratikusnak látszanak. Szinte perverz gyönyörűséggel játszik az elvekkől, mintha azokat ki akarná gyönyöríteni. Így csinál *tízkezes választást*, amde csak a törvényhatósági városokban, a Budapest környéki kerületben és öt ipari centrumban. Így csinál *lajstromos választást és aránylogos képviselőletet*, amde csak Budapestet és Budapest környékét ajándékozza meg ezzel a reformmal.

A lajstromos szavazáshoz kötött arányos képviselőlet, amelyet a kormány Budapestre és a Budapest környéki választókerületre szorít, régi ismerősünk az 1922. évi választójogi rendeletről. A *Bethlen-kormány*, amely most a polgári társadalom mindenáron meg akarja védelmezni a szocialisták ellen, az 1922-iki választási módhoz *buszgalommal kereste a szocialdemokrata párt barátságát*. A szocialdemokraták 1922-ig passzívításban voltak, nem vettek részt sem a nemzetgyűlési, sem a városi választásokon. A miniszterelnök a szocialdemokrata pártot a legnagyobb erőfeszítéssel arra buzdította, hogy adja fel passzívítását. Az a kormány, amely ma ellenzéki segédesapatival egyetemben a falra festi a szocialista rémet és a demokratikus ellenzék passzívítását ciklikus egykedvűséggel veszi tudomásul: 1922-ben a *polgári demokraták és szabadelvűek legelőször csatlakoztak a választójogot*. Minden gyűlölet az ellen koncentráldott, akik a reakcionárius választójogi javaslatát — amelyet kézzakarva elkésztett, az előző nemzetgyűlés utolsó napjaiban nyújtott be —, megérdemelt kemény kritikában részesítették és a vakmerően kiadott választójogi rendeletet *törvénytelennek deklarálták*. A demokraták, a szabadelvűek és az akkor még a jogrendért harcoló legitimisták voltak elsősorban arra kizemelve, hogy a választások elvéreznek.

1922-ben a lajstromos szavazást és az aránylogos képviselőletet a kormány a *demokrata és a szabadelvű budapesti kerületet letörésére és a szocialdemokraták javára csinálta meg*. Budapestnek addig 22 választókerülete volt, amely külön-külön kerületi választással egy-egy képviselőt választott. E kerületek nagy többsége biztos vara volt a demokráciának és szabadelvűségnek. Így például a Lipótváros két választókerülete, a Terézváros és Erzsébetváros 3-3 választókerülete, a polgári demokraták és szabadelvűek biztos mandátuma volt. Ez csupán az úgynevezett északi kerületben *nyolc* mandátum. Mit csinált már most a kormány? Budapest mandátumainak a számát 22-ről fel emelte 25-re. A három többletmandátumból a budai kerületnek adott *egy*et. Buda tehát öt képviselő helyett lajstromosan 6 képviselőt választ. Három új mandátumot adott a Belvárosból, Józsefvárosból, Ferencvárosból és Kőbányából álló déli választókerületnek, amely az eddigi hét mandátum helyett *három* kapott. Az északi választókerület tiz mandátumból pedig el vett egy mandátumot, úgyhogy ezen-

től ennek a kerületnek nem tíz, hanem csak *kilenc* mandátum jut.

A *Tízkezes budapesti kerületi beosztás a polgári társadalomnak kedvezett*, mert a belső kerületekben kevesebb volt a választó, mint a külső, munkáskerületekben. *Bethlen*, a polgárság hatalmas protektora 1922-ben ezeket a védőbástyákat lerombolta. Nagy lajstromos kerületek alakításával bezűdította a külső munkáskerületek választóinak tömegeit a kisebb belső kerületekre. Az eredménynek tehát annak kellett lennie, hogy a *demokrata és szabadelvű ellenzéki mandátumok száma nagy mértékben lecsökkenjen*, kivéve, ha ugyanakkor kellő módon megszorították — mílket azt Budapest lakosságának és választóinak száma szerint megérdemelt — a budapesti mandátumok számát. Amint láttuk az északi kerületben, e helyett *Kleblsberg Kunó* gróf kiszámítottan a politikai bosszú dühével és tendenciájával *meg egyet apasztotta*. Így történt aztán, hogy a demokraták és szabadelvűek természetesen nyolc mandátum helyett csak *három*at tudtak megszerezni.

Hihetetlen képmutatás volt, amikor a kormány az 1922. évi választások után a szocialista áramlat előtöréséről kezdett siránkokat zengen. Ezt az előretörést előre kellett látni, mert a lajstromos kerületek beosztásával, a kerületi választás megszüntetésével, a mandátumok kello szaporítását nem alkalmazva, szükséges ellensúlyt, feltétlenül be kellett következni a polgári ellenzéki mandátumok lecsökkenésnek. Hiszen a kormány ezt akarta. *Szűjland mindig a szocialisták ellen harcol, tévedés azonban mindig a polgári ellenzék akarla megsemmisíteni*. Kétös oka van ennek. Az egyik, hogy nemzetközi összeköttetések nélkül fogva egyedül a szocialisták jelentenek számára erőt a külpolitika szempontjából. A belső politikában pedig a kormányának szüksége van arra, hogy az ostobákat és ijedőseket, valamint az ostobaságot és ijedelmet szünelőket a szocialista veszedelem rémével jölkassza.

Hiszen az 1922. évi paktumban a kormány egyenesen arra kérte a szocialistákat, hogy a liberális blokk, tehát az akkor még októberista hírből álló *Bürcynel, Russaygal, Ugronnal és Sándor Pállal* szakítsanak meg minden összeköttetést.

Az a kormány, amely ma választójogi törvénytervezetet a szocialistákat mandátumvesztés terhére alatt el akarja tiltani a külfölddel való érintkezéstől, 1922-ben *bizalmifélt két falak a külügyminisztérium szánára*, hogy a külfölddel való érintkezésben szolgálatokat tegyen. Ez bármit mond a látszat, akármint hirdetik az aktivista szabadelvű státusfelfák, hogy a szocialistákkal szövetezzen bün; *Bethlen* ma is szívesen szövetezzen a szocialistákkal, ha azok viszont nem szöveteznek a demokratikus polgári ellenzékkel. *Bethlen* nagyokat mulathat a státusfelfákon, akik komoly arend hirdetik a szocialista veszedelem meséjét, mintha októberista-gyűlölet politikuskökből állambűlésekbe léptek elő.

Az új választójogi javaslatban újra ott van az 1922. évi választójogi rendeletnek Budapestre vonatkozó intézkedése. A polgárság protektora annak ízet tehát a szabadelvű státusfelfáknak, hogy *elsődi mandátumokat*, ezek pedig ol- kevesebb érték a helyzetet, hogy *Ugron Gábor* — aki nagy közgazdasági tevékenysége mellett az egész ciklus ideje alatt vitán kívül állt, amde a *demokratikus ellenzék passzívítása óta csodálatosan vároac aktívistáit* fej-

ki —, a lajstromos szavazás mellett *tör lándzsát. A szavetá simplitást!*

A lajstromos szavazás nem jelent egyet az arányos választással. Az arányos választás problémájának van olyan megoldása is, amely érintetlenül hagyja a kerületi választás rendszert, mely szerint minden kerület egy képviselőt választ. *A lajstromos választás*, amely nagy területeket olvaszt össze, *nem polgári érdek, nem érdeke az egyéni kérdéseknek sem. A lajstromos választás megszakítja a kapcsolatot a kerület és képviselője között*. E rendszer mellett nincs meg az a közvetlen viszony választó és képviselő között, mint a kerületi választással. A lajstromos szavazás emellett *párttaktikát teremt, mert nem jelöltekre, hanem pártokra szavaznak és a lajstromon változtatni nem lehet*. Egyenesen ki van tehát zárva, hogy e rendszer mellett kiváló *egyéni* ségek — akiket minden pártszemponttól eltekintve támogatnának a választók — mandátumhoz jussanak. *A lajstromos szavazás valódiogos primum a jelentéltelen emberek számára*. Elősegés, hogy a lajstromon elén álljon olyan ember, aki jelent valamit, ez aztán — mint valami vontatóhajó — húzza maga után a többi jelöltet. Kerületi választás mellett azok a polgári jelöltek, akik egyénileg rokonszenvesek, számítanak azokra az elemekre, akiket a szocialisták „*Mitläufer*”-eknek szoktak nevezni. Lajstromos szavazás esetén ezek a polgári ellenzéki jelöltek számára elvesztek.

Azt mondottam, hogy a *lajstromos szavazás nem egy az arányos választással, és fenntartható a kerületi választás rendszere mellett is*. Ezt a gondolatot valóította meg a *dán választójogi törvény*. A dán választójogi törvény megállapítja a kerületek számát, de az így elért mandátumok mellett ismeri még a *pótmandátumok* intézményét is. Meg van állapítva, hány pótmandátum esik Jütlandra, hány a szigetekre. A pótmandátumok felosztása olyanformán történik, hogy először is kiszámítják, hogy egész Jütlandban, valamint a szigeteken az egyes pártokra hány szavazat esett. Ezt a számot el kell osztani a kerületek számával, így kapjuk meg a *választási kvóciénst*.

Már most ki kell számítani, hogy az *egyes* pártok hány szavazatot kaptak és a kvóciens figyelembevételével hány mandátumra volna igényük. Ha valamely párt a választásoknál szerencsés volt és a szavazatszámának megfelelő, sőt annál több mandátumot kapott, az természetesen a pótmandátumokból nem kap semmit. Ellenben a többi párt a pótmandátumokból olyan arányban részesedik, amilyen arányban igazságtalannul járt a választásoknál, nem jutván annyi mandátumhoz, mint amennyi a részelt szavazatok szerint öt megilletette volna. *Ez a rendszer megőrzi tehát az arányos ságot és emellett fenntartja a kapcsolatot a kerület és képviselője között*: csak a pótmandátumok birtokosa képviselnek pártokat és nem kerületek.

A dán rendszer a leghörszervezettebb feljóság mellett is alkalmaszható Magyarországon is. Alkalmazni kell nemcsak Budapesten, hanem az egész országban. Alkalmazásával valami ellensúlyt kapunk a választási terrorral és korrupcióval szemben, hiszen a *terror vagy korrupció legelőbb kisebbségek szoríthatja a többséget, de el nem tánterheti*. Ezek a kisebbségek pedig a pótmandátumok elosztásánál újra — bár korlátozott mértékben — érvényesülnek.

A mi jelszavunk tehát: *arányos képviselőlet, de kerületi választás!*

A másik front felé

Andrássy nincs bent, Pallavicini nincs bent, a baloldali ellenzék passzív, még a közbeszólás ellen való balesetbiztosítás is rendezve tehát — *és az az eset!* Rajta! Ez becsél és egykezre kidől, hogy akár a miniszterelnöknek, neki sincs szüksége már a látszólagos zűrzemre. Már miniszerek azok a fontartások, miniszerek azok a csigalépek, miniszerek azok a régi hátsó összeköttetések, miniszerek azok a megállíthatatlanok a liberálisokkal — nyíltan és fenntartás nélkül a numerus clausus mellett beszél Klebelsberg Kunó. Most már nem úgy beszél, mint azelőtt akár csak egy esztendővel, hogy a jobboldal fel új hajót meg, hogy a baloldal is azt hiszi, hogy a kuruzslókat Metternich-je öt óhajította-megszüntetni bókjaival — nem, most már egészen a jobboldal, akár tetszik ez a jobboldalnak, akár nem. Most már nincs a választó, amelyhez pályafutásának annyi kedves emléke fűzi s amelyhez oly szívesen tört meg a faradt vándor — a duplavágyó politikával szakított és nem tudni, hogy a szemérmeknek micsoda káprázata folytan, nem tudni, hogy talán az angol választások eredménye miatle, vagy pedig más okból, B-listára tette a mért, akiről úgy véli, hogy költségesség teltségében, elhoszáttható. Hallatlanul furcsa beszédek voltak Klebelsberg beszédei — legmulatságosabb akkor volt, amikor a derék Strausz István felszólítására, hogy mondja meg már egyszer nyíltan: mi a véleménye a numerus claususról, azt felelte, hogy ő elég előadásra beszél. Epezz kulturpolitikája: egy misztifikáció, végre azt is el lehet mondani, hogy a numerus clausus szociális kérdés, vagy drágasági probléma, még azt is lehet mondani, hogy tehát az egész úgy nem is annyira hozta, mint inkább a takarékosági bizottságok tartoznak, talán még azt is el lehet mondani, hogy azért kell a numerus clausus, mert a csónka ország nem bírt meg akkora intelligenciát — de hogy ugyanakkor valóságos új gyártótelet teremti meg az intelligenciának az új egyetemeken és hogy ugyanakkor a csónka ország közoktatásügyi kormányzatának büdjéje nem sokkal marad mögötte nagy Magyarországnak... az mégis kisé furem... Söt képtelenség.

Összhang a szabadelvű pártban

Jóteknő sajtója van a szabadelvű pártnak. Bár a szabadelvű párt támadja a passzivitást és halgatózást, a sajtója nagyszzerűen passzív tud lenni és kitűnően tud hallgatni, ha úgy kívánja a szabadelvű párt érdeke. A szabadelvű párt politikát várát akar rendezni a Kereskedelmi Csarnokban. Úgy hirdette a Kereskedelmi Csarnok vasaoráját, hogy ott a szabadelvű párt szerveződik és a Kereskedelmi Csarnok beáll a glédába és a szabadelvű pártnak egyik szervezővé alakul át. A csarnok azonban nem vásáreszarnok és a csarnoki vásár nem sikerült. A csarnok elnöksége nyilvánosan tiltakozott az ellen az inszINUÁCIÓ ellen, amit a szabadelvű párt tervezett, mintha a csarnok, amelynek tagjai között nagy számban vannak a Nemzeti Demokrata Pártnak hívei és amely mint kereskedelmi érdekképviselet pártpolitikát nem csinálhat, odaadta volna magát egy pártnak.

Beck Gyula báró a Magyarországon megjelent nyilatkozatában ezt már a vacsora előtt kifejtette és a vacsora alkalmával megnyitott beszédében újra hangsúlyozta. A szabadelvű párti urakat emellett az a kellemetlenség is érte, hogy a csarnok elnöke úgyszólván felszólította őket arra, hogy maradjanak együtt a többi progresszív pártokkal a reakció letörésére. A szabadelvű párt előleki extraktúra tehát a Kereskedelmi Csarnok konzervatívabb természetű nagyzereskedő-tagjainál sem talál megterésre.

A szabadelvű párt a vezérek pártja, ezek után tulajdonképpen szónoklati eskuzálta magát, hogy miért lehetnek külön táncot. Nagyszű összhang volt nyilatkozataikban. Bárczy István igénytelen egyszerűsége csak annyit mondott, hogy vannak olyan választók, akik nem szeretnek együtt menni a szocialistákkal, tehát ezek számára is meg kell éni a mért. Ugron Gábor már harsány volt. Ő a szocialistákkal nem hajlandó együtt menni. Rassy Károly azért nem halad együtt a progresszív ellenzéki pártokkal, mert ő akkor, azok pedig passzív. Sendor Pál viszont kijelentette, hogy ő azért nem megy együtt a szocialistákkal, mert azt hiszi, hogy nem lesz meg a közös szocialista-polgári hit. Neki információi vannak arról, hogy a szocialista baloldal ezt nem fogja megengedni. Nagyszű összhang!

Történt azonban a vacsorán valami kis baj. Felállott Férész Emil, az OMKE egyik elnöke és hatalmas beszédbe fogott ki, hogy a demokratikus és szabadelvű polgári pártokkal együtt kell haladni a szocialistákkal. Beszédében megleően emlékeztet nagy Váconyivól, akit a közönség tüntető élcsenésével részesített.

Ezt már nem bírták ki a szabadelvű státusz férfiak idejét és előkelően elvonultak. Egy nagy ismeretlen szabadelvű nőúr is pedig, nosza rajta, gondoskodott róla, hogy Férész Emil beszédét, Váconyi Vilmos megállásánál és a mellette rendezett tüntetést rikkasztás el a sajtó. Az elikkasztás sikerült. Mi azonban a pártatlan tudósítás és remekét e helyütt lezsongeizzuk.

A városi romlástól a robotmunka visszaállításáig

Írta: FÁBIÁN BÉLA nemzetgazdasági képviselő

— És ha az egész Ország összeomlik és az emberek falakban csoportosulva — mint éhínség idején az oridások — fognak rajlatolni embertársaik házában, politikai gondolatunkat akkor sem adjuk fel. Ha itt körülöttünk összeomlik minden és legyen bár az emberek százmillióinak az a meggyőződése, hogy mi országunknak és az emberiségnek átval vagyunk, mi innen akkor se megrútnk el, mi itt akkor is megváltjuk keményen a lábunkat. Ha egész Országoságából a boldogtalanság pokla válik, Pétervárt az utolsó perig a kezünkben tartjuk, hogy innen szerzte hirtűs gondolatunkat.

Ezt a felolást hirdette 1918 márciusában a pétervári kommun vgrehajtó bizottságának ülésén Bleichman a bizottság lezsongeizzóságosabb tagja azon a napon, mikor körszékről reesgett-roppogott minden és Puskovnal ellöglött a nap az akkor még érinetlen pomerániai gránátoszeredék fényes sisakján.

Mikor én ezt a beszédet hallottam, azt hittem, örült, kinek nem a petrográdi szovjet tanácskozási térémben volna a helye, hanem az öfűlték házában. Százerek könnye és milliók átka, neki mindég. Csak az ő világa, az ő világfelfogása fontos: — Legyen meg az én igazságom, avagy pusztuljon el a világ!

1919 augusztusában aranyértékének egyötödét érte a magyar korona. Egy magyar koronáért maudnem egy egész esek koronát lehetett kapni. Es voltak sokan olyanok, akik az összeomlás után idelek az örök természetű erőkhöz bővekké Magyarországtól többet remélték, mint a nemzetiségök konglomerátumává lazul Csehszlovákiától és gazdasági meggyőződésük kongekvenciáit akként vonták le, hogy kapitális értékeket csehszlovák bankokból magyarországi bankokba helyezték át.

Most mit tett a politika? Új kenyér-lehetőség teremése helyébe elvette a régi kenyert. Gazdasági konszolidáció és politikai konszolidáció helyébe intezményesen megrontotta a gazdasági és politikai dekolitációt. A több kenyér elvnek vastkövetéses keresztülvitele helyett politikai okokból intézményesen megvalósította a kenyeshöz kenyert. A koronromlás gazdasági konjunkctúrában az állami gazdasági terhére felviruló egyvén gazdasági helyzetének acétoztására helyett — megtehetően a gazdasági megrontásról, mely szerint az államplérok vagyónak összessége adja az államvagyon — nem az államgazdasági, hanem pénzügyi helyzetének szandlására törekedett. Tette ezt pedig a magán gazdasági érdekeinek olyan figyelmebevétele nélkül, hogy ebből lassanként a magán gazdasági káosztrófia következett be. Közéttük volt a város. A helyzet meg ma is az, hogy az ország összes adóbevételeinek hatvan százalékát Budapest székofortóváros lakosára szolgáltatja. Nem lehet tehát azon öcsödkönni, hogy a városi polgárság nem bírva az irtozás adóteheret és a keresési ökonomikus gazdasági intézkedéseket, melyek a katasztrófa idején támogatás helyett meggyújtották az orvony száját a pusztulásba hajtottak előt, hogy a városi lakosság lézsen lett — bocsnat és közéletű kifejtés használatát! — elsőorvadat először a kisiek, utánuk jött a közép- és kereskedelm, hogy a végén katasztrófiálly legyen a helyzet a nagy munkaadók töbörében is, ami nemcsak a tüke szempontjából veszélyes de katasztrófiális a nagy vállalatok alkalmasítottaink szempontjából is, melyeket a vállalatok munka hiányában mindinkább lepletenek.

Egy szemlélt a kisipar körében, melyet pedig a nosztalgia elbánt kereskedelem mellett még néműleg deledelőtti törekedett a rendezés, gondolván, hogy a városi lakosság körében az iparság töbörében üti fel a maga végrárait. A szuszterek nem képesek megzúzni a bőrt, mert nincs aki vegye a cipőt. Az usztalosoknak a konjunkctúrában szerzett kis házatí nyegelték a végvesztést, mert ők tartoznak fűrt, de a bőrt nem veszi senki. A szabó, a eszmadia — minék folytassam tovább — kőütödmási dolgok.

A városok gazdasági katasztrófia is köztödmási. Az egyes szakmák között ott az a különbség, hogy vannak szakmák, ahol ésség az a nagrok mentek tönkre, utánuk jöttek a kisieknek, viszont a legtöbb esetben először tönkre a kisiek és ezzel ingat-

tak meg a nagrok feléi árait. Először mentek tönkre a nagrok például olyan szakmákban, ahol a kifűltéi tartozások az a vezérszempont intézkedése következtében megzúzni nem lehetett és a magros-fokú pénzügyi hátsóidóit érkező bitátszma de- vizatorozásának fedezésére szükséges összeget a nagrokessék tözsdén jegyzett értékpapírokban helyezte el. Ez aztán a magyar nagrokessékötlemre nézve majdnem urysznal a jelentőségével bírt, mint Ausztriában a frank-kontingens fel, felment, a befektetési papírok ára lement, a nagrokessékötök mentek. A kisieknek a tönkrementés könnyöbben ment, magrosól nagroból lett esni. A kisieketek egész egyszerűen megzúzni az adó, a kenyérkeresés és megtehető a vesztárúk. Az állam részére behozott kiadásait nem jövedelemből, hanem az árutárak állagából kellett fedezniük, hitelel nincs, amiből folytassa az üzletét.

Amíg ez a gazdasági rémdráma íme lejátszódott, a politika terén továbbra is fenntartották mind azokat az intézkedéseket, amelyek Magyarországot ösüllő területté tették a világ kultúrnapégek forgatagában. Függetlenül az egész világ kultúrfelegyészitől, behozva és fenntartva itt olyan intézkedéseket, amelyek nemcsak kultúrfelegyészít, de a pápák birodalmában sincsenek törvénybe intézményesítve. A deres eszénvárdja ugyan önmagától elhullt de itt van a numerus clausus, itt az idegen földön szerzett diplomák nosztrofikálkánál tényleges lehatellentetés, az állampolgárság terén fapasztalható hatalmi túltengések, az ipari jogok visszavonása és reviziója terén tapasztalható szajnalatos jelenségek. A bolécek, akik 000.72-ig szerzesen levették a magyar korona értékét, azonban mindezzel nem tördték és azt gondolták, hogy ám ez mind nem baj, csak a városi lakosság pusztul el, illetve a városi lakosságunk kereskedő és iparos része: a bank, a grár, a magánalkalmazottak, a munkások, mindezt azonban nem baj, hiszen ezeknek legnagyobb része az ő teőrűjük szánt ügyes elpusztítandó és hogy vannak sorársáik, kik fajlusz mincesek halálra töléve, ám ezek majd a gazdasági nagy összeomlás után meg fogják találni az elhelyezkedésüket. Es mindezt nem is fontos, nem fontos, és a városokban történik, a fő az, hogy a városi lakosság romlásával párhuzamosan gazdagodik a vidék. A leromlott gazdaságilag agyadotelt földirtók a háború alatt és a leromlott korona idejében megszabadult adósságtól, a kisgazda-társadalom a régi brieska helyébe új fedezést jrt — melyet Nagyatádi kocsijának nevez a nép szája —, a kocsit éli finom felvív van fogva és általában a városi romlásával kapcsolatosan bektövezetelt a falu felvirágása.

Az urak, kik az ő nagy gazdasági teőrűjtés im fry akarták belekeltetni a magyar életbe, megfelfedeztek arról, hogy egy ország testén belül meginduló rothadás lassanként a beteg testrésztől átterjed az egészséges részekre is. Nem feljöhettek a kar im, ha állandóan rossz a gyomor. Így lön aztán, hogy a városok gazdasági életének meghalásával, a nagy gazdasági emporiumok porhabulásával kapcsolatosan egyszerre hervadni kezdett a virág a vidéki pörge kalap mellett is. Egy rossz termés után és a második rossz termés valószínűsítégtől megjelődve, az emberek kétségbeesetten kapkodnak levegő után. A föld, melyet esztendő óta kizsaroltak és kirabolnak és amelynek most zsír kellene, nem kaphat zsírt, mert nincs pénz befektetésre, intenzíve gazdálkodásra. Pénz pedig nincs. Nem mintha a magyar föld, amely most fohermentes, nem nyújtana elég garanciát a rost felvett kölcsönökre, nincs pénz, mert annyira megvédte az állami intézkedések a vidéki inguliant a birtokos-cseréltől, hogy ebbe tönkrement egy birtokos is és a birtok is. A kis birtokos nincs fundus-instruktus, nincs jószág, nincs esz és nincs voltmánya a kisembernek. Es ebből a gazdasági gyönyörűségről fakadt a magyar élet ői boldogsága:

— A robot.

Ismét van robot-munka. A földferőn által földtulajdonosá boldogított új birtokosostály nem lévén képes maga megszántani a földjét, nem lévén a legyógt termék behozásához és kieséséhez készsége és alkalmazottsága, elkötelezi magát. Elkötelezi magát a derék régebbi kisgazdának, akinek mindig hold föld hozsánásiért és a termék betakarításáért harmine napzsmót dolgozik a földesfélegyért emben. A Nagyatádon, a Dunántúli és a Tiszántúli megmaradt vidékein, a szabad Magyarország büszkeségére ismét robotosok lettek a szabad magyarok.

Szemlésem fontos, itt is pusztuljon el minden, pusztuljon el az egész világ, menjenek tönkre az emberek százai és milliói, csak igazsággá váljon az ő igazságuk. Nem az egész Európa, nem az egész világ gazdasági felfogása és nem a huszadi század politikai atmoszférája kell, hogy itt uralkodjék, minket most kipróbálnak néhány ezren. Talán hószesen, talán harmincezeren, akiknek politikai és gazdasági felfogása más, mint Európa politikai és gazdasági felfogása. Ok egy magasabb faj megítás szempontjából nézik a világot és nézik az embereket. Ha valami közük volna az emberek győzkeselőségéhez, ok talán a tüzést és a kolérát es úgy kezelnék, mint ahogy ennak kezelését az egész világon minden emberre nézve az orvosi tudomány eldírja. Ok fajlág előre kipróbálnak egy egész új fajl metódust a tüzést és a kolera kezelésére. Hogy abba a győzkeselése az emberek behalának, ki tördők aznál Ok legkevesebb. Csak ői maradjassanak az orvosok és ői kopják a honoráriumok.

Egy táborban a helye az általános és titkos választójog minden harcosának!

Megint egy választójogi javaslat, amely után egy új választójogi javaslatnak kell nyugvópontra megint egy fordulópontra, amely nem nyugvópontra; megint egy reform, amely nem haladást jelent, hanem reakciót. Erdekes, hogy kedden még csak ötletnek mondták ezt a javaslatot, péntekre azonban már szabályozott törvényjavaslattal rangjára emelkedett az ötlet; szerdán azt hitték, hogy először a demokratikus közvélemény általános felháborodása, esütőrtökre kiderült, hogy ép ez a felháborodás az, amely életképességet biztosítja a... nem kell a demokratikus pártoknak és sajtóknak; tehát jó! A kormánypártnak bizonyára jó, nemcsak azoknak, akik nyíltan is elismerik az általános választójognak és nyíltan is elismerik az általános választójog reformjával, de jó ez a javaslat azoknak is, akik szívesen védekeznek a titkos választójogért, de nem ma és nem is tudnak elképzelni egy demokratikus berendezkedést, általános választójog nélkül... másutt... Elemen-tárisan tört föl az elégedetlenség a javaslat ellen az úgynevezett aktív ellenzékben is és a helyzet az, hogy ha valamikor szükség volt egységes demokratikus frontra, ma van szükség és

ez a furcsa képlet, amelyben az ós: a haladó és az ideák; a megosztottságot konzervatív. A konzervatív fanokt főrész az 56k tiszteletének nevében hirdetik, — nem es szó ideál, de mit lehessen csinálni, amikor az ós ott áll a szülő haladalon és az ideák, az újnemzedék; szülőjébboldali. Mikép áll például szemben a közéleti reakciójával Lónyay Gábor 48-as beszéde a kerületi ülésen, aki kijelenti, hogy „a vezély nem azotól jön, akik a jogok gyakorlatába bevetetnek, hanem ellenkezőleg azotól, akik abból kizártnak”; vagy azokkal szemben, akik folyton azt hirdetik, hogy a mi népünk még nem elég érett az általános titkos választójog gyakorlatára, milyen máskép hat egy régi 1848-beli beszéd visszhangja, milyen máskép ütődik fülünkbe csaknem egy évszázadon keresztül Kubinyi Ferenc beszéde a 48-as országgyűlésben:

A választási jog természetadó jog, valamint a megválasztás alapja nem lehet más, mint bizodalon. De ha értelmiséget is kiváruuk a jog gyakorlatára, a magyar nemzet minden osztályát bírnak annyi értelmiséggel, hogy fel fogják a szabadság lényegét. Mutatók ezt az eddigi események. Ima a magyar nép az általánostól telkesülve fogadja és rendbontásra nem vetemedett.

...Es mint minduében, 1848 után csak eltávolodni lehetett a demokrácia nagy ideáljaitól. Ez az eltávolodás megtörtént az 1872. évi javaslatban és kibővítésben az 1874. évi XXXIII. tc-ben, amilyről maga Szapáry Gyula mondta, hogy nem akar jogkiterjesztés lenni. Nem is volt az és 48 szent újárról dőlőtra került itt a demokratikus fejlődés; egyetlen egy haladó intézkedés volt talán az 1874-es törvényben, az, amely a kőz- és magánüzemeltetők választójogáról szól. Igen természetes, hogy a kérdés nem jut nyugvópontra és a következő néhány választás „módszerének” szomorú tapasztalatai után azt sem lehet csodálni, hogy rendkívül erővel tör fel

A titkos választójog követelése.

1888-ban Szilágyi Deszö és Irányi Dániel a titkos választójogért való harca vezére; ez a küzdelem különben, szélesebb történelmi perspektívában nézve,

előrsi esztája a XX. század elejéi nagy választójogi hadjáratnak,

amely megindult a koalíció ellen és amely, fájdalom, nem fejeződött be még ma sem.

„Téved a tisztelt miniszterelnök úr, mondia akkoriban Szilágyi Deszö Tiszatársakból le nem volna bizonyítva az a fogatás, hogy a választójogok ellen, sem a nyomás, akár szóval, akár hivatalos nyomaték ellen, nem biztosíték a titkos szavazás. Igenis, a külföldi példák azt bizonyítják, hogy a titkos szavazás a nyomások ellenére, igen hatályos biztosítéknak bizonyult és a korrupciót is csökkentette. A kérdés annyival komolyabb vizsgálatal igényel, mert minden áltomban az alkotmány demokratikus átalakulását párhuzamosan a titkos szavazás intézménye is behozatal. Kizárható lesz-e utunk, ha mint hiszünk, időleges visszacsúszás dacára, alkotmányunk átalakítása is ezen az úton fog haladni.”

Csakhamar megindultak a megbukott vagy élebe nem lépett választójogi javaslatok, amelyek egyelőre csak a választási eljárást szabályozták. Szilágyi Deszö nyitja meg a sort, amelynek tárgyalását házfelolvasás szaktája meg a amelynek nagy eredménye később az 1899. évi XV. tc; ennek hatása alatt monok végbe az 1901-es tiszta képviselőválasztások. Megindul a véderő-obstrukció, szinte ennek egyik mellékterméke lesz a választójogi küzdelem a nagy junktimával, hol a nemzeti vívniágyakkal, hol a házzabálytervezéssel. Már Tisza István első miniszterelnöksége óta nem került le a kérdés a napirendről, Andrásy Gyula a koalíció alatt megcsinálja a plurális választójogot, amely nem lép érvénybe; a koalíciós parlament feloldul anélkül, hogy a nagy reformot megcsinálta volna és bizony anélkül kellett feloszlania a nagy parlamentnek, a háborús hosszú parlamentnek, amely pedig két választójogi javaslatot is foglyosított el, a Tisza-féle 1913. évi XII. tc, és a Wckerle-féle demurrált javaslatot, nem is szóval a Vásson-féle 1917-es javaslatról. Jött a forradalom és csinált néptörvény az általános titkos egyenlő választójogot; de nem csinált választást is ezen az alapon, jött az ellenforradalom, amely ama bizonyos „szélső”-nek mondható nyomással választást; úszs is állt a nemzetgyűlés, sőt le a ország, amely választójogi törvényt csinált volna és 1922-ben választották; javaslatát nyílt szavazással és mindenesetre rendelték, máhán 1920-ban már titkos szavazással választották. A titkoság akkor nyílt kérdés volt, — akár mint most és olyan határozatnak bizonyult az, hogy nem pártkérdés, amit a kormány akar, — mint most.

Abban a szótárgymagyarázatban, amely a Rakovszky-féle javaslat előfartáratnak megjelenti, *folyos párhuzamokat olvassuk a Vásson-féle javaslatot.*

Párhuzamot vonni a két javaslat közt annyi, mint

párhuzamot vonni a háború és béke közt, párhuzamot vonni egy többégi kormány, meg egy kisebbségi kormány közt, mint párhuzamot vonni egy olyan kormány közt, amelynek csak saját többségével kell rendbe tenie és egy olyan kormány közt, amely hatalmas és hatalmas reakciónárius többséggel áll szemben.

Annai mint párhuzamot vonni ellentétes korszakok közt, annyi, mint ellentéti és keresztülálmódi mindazt, ami 1917 óta a nagyvilágban és a magyar világban végbement. De még így is az 1917-es javaslat az, amely reformot jelent a mai javaslatnál szemben. Az 1917-es javaslat, amely mint annyiszor megírtuk kompromisszumos javaslat volt csak, demokratikus vívmány a Rakovszky-féle javaslat reakciójával szemben. Folyton csak a főcímeiről beszélnek, holott a Vásson-féle javaslatban

az erők arányainak elve

ép abban érvényesült, hogy a póteimekben is óriási választótömegek tudulhattak a listákra. És míg a főcím — a négy elemi — 2,625,000 választót területet, a többi címe:

- a békebeli katonai szolgálat 1,202,000,
- a két évi katonai szolgálat a háborúban 418,000,
- a Károlyi csapatkereszt 824,000,
- az állású rendfokozat 285,000,
- az önálló iparos és kereskedő 379,300,
- az iparforgalmi munkás 434,800,
- a mezőgazdasági család és munkás állandó alkalmazásában 466,500 választó.

Nem is szóva egyebek közt olyan esélyességekről, hogy a Vásson-féle javaslat a kerültek egyháromadán adott volna titkos szavazást, ez pedig...

Beszéletesen ezzel a javaslatlall még nem lehet és nem szabad foglalkozni, nem lehet feltelemni, hogy ez a javaslat akár csak a bizottsági tárgyalásra is ebben a formában kerüljön. Grimasz ez a javaslat minden magyar demokráciával szemben; abszurd és sőt vizó ez, a reakció furcsa tavasz álma, amelyet egész biztosan máskép álmodtak volna végig, ha például nem a konzervatívok győznek a legutóbbi angol választáson, azok a konzervatívok, akik a háború alatt a lövészárókba vitték Anglia falnak a választójogot és akik azt mondták az angol elsőházi háborús választójogi vitájában, hogy „Jell hogy választó közönségünk legyen, amelyhez fordulhatunk még pedig nem olyan, amely képrádat vagy látszat, hanem a nemzet egységének akarását kifejező választótöbbség”. Es konzervatív angol államfő mondta azt is, hogy „amelyeszes felháborodással járnám, ha a háború után kellene a választójogi módosítások megvitatásába és küzdelembe becsatkozni, mindent most kell elintézni, hogy a háború után a nagy kérdésekre fordíthatunk figyelmünket, mint a bírodalom egysége, a nemzeti védelem, a kereskedelem, munka, lakás és nevelés-ügy”.

Polónius.

Klebelsberg automatája

A kultuszminiszter úr nélkül már bizonyára régóta elfelejtették volna a kedves, békebeli automatát, melyekbe még nélkülözhetetlen kellett behúdni az eszokoládé eszt ki belőle. Ilyen automaták már régóta nincsenek a ma valóban az emberek és a politikusok kénytelének automata-szerrepe vállalkozni. A miniszter úrnak kénytelme, hogy gyakran intézkedni hozza kérdést a numerus clausus ügyében s ő — automatához hasonlóan — kénytelen mindig ugyanazt a „eszokoládéarabot” kiadni. Mindenekelőtt kénytelnek vagyunk megvallani, hogy a miniszter úrnak a numerus clausus kérdésében adott „eszokoládé” valóban olyan hatással vannak a közvéleményre, mint az utóbbi években divatos lett „kakao”-küldemények; nem esdítik meg a szánk ízet. De Klebelsberg gróf másrészt ne eszokoládézék, ha a polgárság képviselői a minisztereket a polgárság bajairól kérdezték, mert az a miniszternek lehet „eszokoládé”, de nekünk súlyos tragédia és az alkotmányosság, demokrácia égő sebe. Ha pedig a eszokoládéza eszokoládézés, a kérdése kérdéses szabad válaszolni, akkor mi is megintrepelláljuk a miniszter urat. Megkérdézzük tőle, vajon ki szóba ledobni a hatost az automatába olyankor, mikor Klebelsberg-automatát is megcségyentő pontossággal — „megérti” a sponni diákokat, majd a numerus clausus eltörlése ellen szervezett ellentállást hirdető ifjúságot, később a Beregi elleni tintető bajtársi szövetséget és így tovább! Vagy ebben az esetben az automata tudán önként működik? Ha Klebelsberg nem akar az automata szerepében unalmasá válni: próbálja meg és eszörje fel a választókat. Intee le a fenyegető és tintető fatalitást és jelentse be a numerus clausus eltörlését...

Kiváncsi vagyok

vajon ki fogja szólni a szavazás átlószóit?
Kiváncsi vagyok; vajon ezáltal miért nem küszölték Bethlen genj beszédét?
Kiváncsi vagyok; vajon miért lesz csakazug jelszóra, ha az alsóháza sem változás eszörje fognak bejutni a képviselőkb?

ke valamikor, ma van egy táborban a helye mindeneknek, aki az általános és titkos választójogok harcosa.

Ma seuki sem lehet ellenzékben kívüli ellenzék,

a kormányonk után szükség lehet külső kormánytámogatásra, az ellenzéknek nincs szüksége belső ellenzék-támogatásra.

Most egy fakultat hadrendben kell felomolni mindeneknek az alkotmányos harcban, amely az ellen a javaslat ellen megindult.

1909-ben bukkott meg gróf Andrásy Gyula, mint belügyminiszter, egy választójogi javaslat halott magzatával szövetségben. Azóta egész sorát láttuk a választójogi javaslatoknak, amelyek „nem tudtak megenni”, szinte minden kormányban és minden kormánybánsággal emelkedett a kodifikációs eszesend-haladóság statisztikája.

Volami végzetes fátum lebegett a magyar politikai élet fölött ebben a kérdésben, évek, sőt évtizedek energiáját fecsérelték el a választójogi küzdelemben.

Válhogy mindig úgy történt, hogy vagy a kormány bukkott meg, másként jött elő a hozta volna javaslatát, vagy „világtörténelmi” elemzéseknek akadémizáltak meg, hogy már meghiúsult az megszavazott választójogi javaslatok elbontásának. Másutt sem ment végbe egy eszázad a választójogi evolúció. Angliában 1832-ből 1885-ig fejlesztették folyton a választójogot, de egy-egy nagy stáció után máris évtizedes nyugvópontra követhettek. Franciország ugyan már 1848-ban áttért az általános választójogra, de nem is szóva a III. Napoleon 1852 február 2-iki rendelkezéssel, amely magával vette a második köztársaság választójogát, 1875-ben újabb törvényt hoznak, amelynek értelmében minden 21 éves francia, aki polgári és politikai jogának bírtokában van, választó. Mondom, másutt is voltak fokozatok, — minálunk csak sötéte ugrások: nem azáltal, hogy fejlesztették a választójogot, hanem azáltal, hogy mindig a tizenkettődik óta közben vagy aztán fejlesztették. Mint egész nemzeti fejlődésünkben, a legmonumentálisabb hatásként a választójogi politikában is: 1848. A 48-as reformot a jogkiterjesztés koeszthajlasi ideáljai vezérelték.

„Cenzúris rendszer lényege — mondta Kossuth Lajos — abban áll, hogy a polgári jog részesével azok tevének, akikről, mint-hogy egy bizonyos vagyonnal vagy jövedelemmel bírnak, valószínűleg feltehető, hogy magukat némileg kiművelhették... Hittük azért a polgári átalakulomnak azon kell lennie, hogy a köznevelésről aszerint gondoskodjék, miszerint még a legzsegyenlőbb polgárnak is módja, alkalma legyen magát némileg kiművelnie; ez emberben pedig az embert és polgárt annyira tisztelnie, a bírtokszerszt és életmódszerét akadályozni annyira el kell hártania, miszerint a közjólét úgy előtérjen, hogy a közállomány fenntartásában az egész nép érdeklétlen tevének, legalább az érdeklétlen oly túlnyomó számot legyenek, mi szerint a választójog vesztély nélkül az egész népre kiterjesztessék”.

Ha felüljük a 48-as országgyűlés naplóját és aztán olvassuk, hogy ma mikép beszélnek a választójogról, akkor valami eszodolatos eszörjéket látjuk a századokunk.

egy új Turgenyev kellene, aki az Apáknak és Fiúknak, illetve Nagypapáknak és Unokáknak est a történelmi regényét megírja.

Zongorát—Pianinót
Reményi
előszépi zongora telepét meg nem látogatta Budapest VI. kerületi úc. S. Hangoz's javítás, vétel, csere, becselés, beraktározás

HÉTRŐL-HÉTRE

Folyik erősen a szervezkedés mindentől. A fővárosi választások közeledése okozta ezt a nagy zajlást a politika világában és a nemzeti demokrácia-párt éppen ezen a héten avatta fel huszonötödik pártkongresszusa fővárosban. Ahány választókerület, annyi pártkör. Egyáltalán nagyon hűdőt a demokrácia igye Budapestben is, a vidéken is. Valamikor tervezésről, vagyis csupán kerületi pártunk számítástól a demokrácia-párt. Szerpe mindössze anyai volt, hogy bekapta Vassonyit a városra és a parlamentbe. De ezzel éppen elég lett, mert Vassonyi maga felért egy nagy párttal.

Hova-tovább, azonban volt maga a párt is. Az utóbbi években demokrácia szervezések létesültek itt is, ott is, a főváros többi közigazgatási kerületében és a vidéken is. Ez okozta mérten a párt képviselőitől is támogatást.

Vassonyi a demokrácia-párt legnagyobb diadalát közölte számjára, amikor egy falusi képviselő, Monor választotta meg a párt egyik vezetőjét, Pakots Józsefet képviselőnek. Ehkor mondta tréfásan egyik beszédében:

— Hát Istennek, pártunk egyre jobban terjeszkedik, mert amíg a közelmúltban nekem, Petőnek és Bródyknak még villamosra sem kellett utazniuk, hogy a kerületünkbe utazzunk, mert hiszen benne laktunk a kerületben, a Terézvárosban, addig Benedek János, most már kénytelen villamosra menni a vonalra, hogy eljuthasson a kerületbe. De mindnyájukat legfőbb Pakots, aki nem adja adósságszámvetéséről, hanem kerületbe, Monorra kiván elutazni. Igaz, hogy csak úgyegyszer óráig utazik, de mégis vonat kell hozzá.

Úgy tréfált Vassonyi, pártja terjeszkedéséről. Akkor aztán Huska Vilmos miskolci demokrácia képviselője lett, Vassonyi megelégedetten állapította meg: — Most már olyan képviselő tagja is van a pártunknak, aki már gyorsonaton utazik a kerületbe...

A közbizalmi négygyűlésen, amelyen a demokrácia elleneski blokk pártjainak kiküldöttjei szónokoltak, az egyik szónok foglalkozott a Bethlen-Smith-féle szandális program sikerével.

— A parti Népszövetség pénzügyi bizottsága előtt — fejtette a szónok — díszelőbe számoztak be Bethlen és Smith urak, hogy a legutóbbi negyedszázad többi foglalt be Magyarországon állami bevételeket, többet, mint amennyit az előírásoktól. Én nem tudom, mi van ezen díszelőben és árvandárok voltak. Ez a többlet az adósság polgárok szemből foglalt be. Ez a többlet az adósság polgárok szemből foglalt be. Ez a többlet az adósság polgárok szemből foglalt be. Ez a többlet az adósság polgárok szemből foglalt be.

— Már pedig — fejtette be hasonlatát a négygyűlési szónok — a szandális többletjelzőmélnek becsültszámát mi vagyunk — a lovak!

Leirer Amáliáról

Bizonyára rövid időn belül megismerjük az első népközlöny. A ligeti ház között szokásnak és szabadságnak katonák áhítattal fogják hallgatni az utáni órákban egyházi melettiakat, melyek a dalos-könyv legizgalmasabb szennyezései fogják előadni. Hogy felkeltse a ponyva köik publikumában a vártárlási hullandóságokat. A Pétróné, Haverda Mária és Mágáné Elza után új fejedelmünk kapott a ponyva és ki kónak gyínl a fantáziák, meg fog ittani a tőmegben élő tüköt áhítat minden írást, ami körül ékár a bírnak, akár a vérnek a piros színe becselenségben izzik...

A Leirer Amália tragédiája hasábkot írt meg a lapokban. Hasábkot írt pontos leírást olvasunk a pamutárnyéjáról, zömperéről, fenyőképről, leveleiről, a tört monoklidarabról, szomszédairól, barátairól, ebédjáról, családieről, szokásairól, időbeosztásáról, holtestéről, a kérről — vagy fejseréről —, melyről megírták. A szóban berendezésről az életrendjéről mindent pontosan megismerünk a tudóstásokból.

Nem a lapokat illeti ezért szemrehányás, hanem a közönséget. A Leirer Amália tragédiája napokon át óriási közönséget csodított a Teréz körút járdáira. A bánság tőmegben bizonyára több százan csodáltak olyannak is, akik alkalmasint resteltek volna az útát az előjárósághoz, hogy megnézzék: benne van-e a nevük a választók névjegyzékében. A Leirer Amália intimitásairól szóló hasábkot bizonyára elolvasták sokan, akiket csopott sem érdekel: mit foglalt magában a kormány legújabb választójogi javaslata. Pedig a szavazati jogon, a választási törvényben százezer élete múlik, a Leirer Amália tragédiája pedig több századot, mely elvond az érdekességét néhány nap múlva, s amely nem választotta meg az egész társadalom képet.

Önkéntelenül fel kell venni nekünk mégis a gondolatot: Nem lehetne-e eszünkön a Leirer Amália esetéhez hasonló „szavazati” esetet elhozni, ha nem adnánk annyi anyagot a tőmeg fantáziájának? És vajon nem lehetne-e felkelteti a társadalomban a maga érdekeit írni erősebben az érdekfűdés, ha „szavazati” eszünkön ezekből ist...

Ripka választási agitációjának első etapja befejeződött

A „nagy munka” után szabadságra ment a kormánybiztos-főkortes — Kiket sikerült megnyerni a Wolff-pártból Ripkának

Ripka Ferenc, Budapest fővárosi kormánybiztos úgy látszik belefáradt a nagy munkába és szerdán elutazott a fővárosból. Egyelőre pihen, fátalmait szeretné kiheverni. A kormánybiztos eleinte csak a város ügyeivel „törődött” és Budapest háztartását akarta rendezni. Amikor látta, hogy ezen a téren megbukott, a főváros ügyeit kezdte eljéteni és a hortkedéshez látott. Ma már meg lehet állapítani azt, hogy ezen a téren is kudarcot vallott. Mint főkortes éppí úgy megbukott, mint mint közigazgatási szakzseni és rövid néhány hetes főkortes pályájának az az eredménye, hogy a kormánybiztos még azokon a helyeken is elvesztette a pozícióját, ahol eddig tartotta magát. A Ripka-párt ma már azon töri a fejét hogy miképpen fogja a jelöléshez szükséges ezer aláírást összeszedni. Mindenki tudta azt, hogy a Ripka-pártnak nevezett kormánybiztos nem lesz valami erős, de senki sem gondolt arra, hogy ilyen szegületes eredményeket tud majd csak felmutatni.

Ripka mellett ör lándzsát és esküszik a kormány zsebéjára.

De Ripkának kellett egy munkás is, hogy dokumentálja a munkástevérek lelkesedését a kormány iránt. Közöndomás, hogy jóbarátja a Délvasút vezérigazgatója, tehát nem volt nehéz egy délvasúti állítást, mint munkásszónokot megjelölni, aki azután az egész munkásságot, mint valami nagy-szállító prezentálta úgy Ripkának, mint a kormány-nak.

Ripka elvonulásával befejeződött a közösi kormánybiztos választási agitációjának első etapja. Ha az eredményeket nézzük, megállapíthatjuk, hogy a Ripka-párt egy nagy anklóváltást tartott, majd pedig négy választókerületben próbált szervezkedni. Az ezekben a kerületekben szerzett tapasztalatok igazán megvilágították Ripka egész sorsát. Úgy látszik ezért kellett erősen szabadságot kérnie.

Óbudán, az ötödik választókerületben volt a Ripka-párt alakulógyűlése és ezen valóban sokan jelentek meg, illetve precízebben kifejezve sok rendőr vonult fel Ripkát meghallgatni. Indokolásul azt hozták fel, hogy kénytelenek voltak a Koronavigadóban megtartani az ülést, amelynek tánteremtét a Keresztény Társaság, szóval Wolffék bérlék. Wolfféknak azonban a szerződésük értelmében át kellett engedni a helyiséget, de Ripkák rendezvástól tartottak, ezért rendeltették ki a karhatalmat. Botrány ugyan nem volt, a rendőrök azonban mégsem hiába jelentek meg, mert legalább volt hallgatóság Ripka szónokai számára.

Az első nagy zászlóbontása még tavaly volt saját kuszójában, a Délvasút vendéglőben. Akkor még teli reménykúddel indult el hódítóújtára és igazán nem sejtette, hogy hajója olyan hamar zátonyra kerül. Minisztereket vonultatott fel maga mellett de a miniszteri segítség úgy látszik nem sokat ért. Akkor még a Heirleinék is vele voltak, de aztán jónak látták az utolsó pillanatban visszavonulni. Ripka akkor még igérte volt, ma azonban már világos, hogy szétfoszlott minden remény, amelyet hozzáfűstek. Ripka akkor még Wolffék ellen hadakozott, ma azonban már világos, hogy csak személyi differenciák vannak Wolff Károlytal, különben politikájukat nehéz egymástól elhatárolni.

A gyűlés elnöke egy gázgyári igazgató volt, aki ügylátszik, Ripkára még gázgyári vezérigazgató kerülnék esküszik. Egyéb gáz is buzdított az ülésen. A munkások vezérnöke azáltal nem dőltsválti alkalmazott hanem gázgyári ember volt, aki ugyanazon az alapon lelkesedik a gázgyár vezérigazgató-jáért, mint a gyűlésen elnökölő főnöke.

Az igaz szervezkedés már arra az extenzóra maradtak. Először az öt választókerületet hivta össze. A gyűlés színhelye újra saját kuszójába volt, a nagyteremben megjelentek kuszójának emberei és az óvatossá választott kistemet velük meg is tájéltta. Nagyon helyes volt ez a taktika, mert a választópolgárok csak nem akartak jelentkezni. Ugyanez volt az ügyvezető harmadik választókerület megszervezésénél is, amelyet szintén ott tartottak.

Baránszki mellett egy másik politikus is felvonult Ripka mellett, akit ügylátszik szintén sikerült Wolfféktól elhódítani, ez: Szilágyi Károly, aki mint demokrácia kapott helyet a fővárosi törvényhatóság bizottságában, de mikor az ellenzék nem akart Zilahy-Kiss Jenő alpolgármester elnöklete alatt társzkodni és kivonult a közgyűlési teremből, továbbra is bent maradt és azóta Wolffékkal együtt dolgozott. Szilágyi most Ripka zászlóját kapta föl és mindenütt Baránszkihoz kerülte jelennék meg a polgárság nagy épülésére.

Ripka folyton azt hangoztatja, hogy neki főleg az a célja hogy a Wolff-párt értékesebb elemét magának kösse le. Budán egyelőre érdemes Wolff-párti jelentkezőt, esodlatosképpen nem az az ügyvéd, volt bizottsági tag, aki azelőtt kerdoskodott a kormánybiztos mellett, hanem: Baránszki Gyula, aki humoros felszólalás révén ismeretes a közösi politikában. Nagy derűllettel kellett annak idején azzal a kijelentésével, hogy „Magyarországon a munkásoknak nagyon jó dolguk van és a történelem meg fog emlékezni arról, hogy a magyar munkás füzékjében mindennap a jélet szimbóluma: a csirké!” Baránszki a Keresztény Községi Pártal is volt afejté és erre felfedezte, hogy ő liberális. A hírdett Rubel-ügy rubeljeit miást volt hisz. A galicai Rubelék polgárosítását vállalta a Keresztény Községi Párt valamint igen erőshangú tagja, de természetesen mint ügyvéd nem egészen — igazán. Baránszki, mint a Wolff-párti értékes tagja most

Az utolsó pillanatban Ripka Budáról átugrott egy kis kirándulásra Pestre is. A jözevfárosi előjáróságon alakult meg a Jözevfárosi Polgárok Szövetsége, amely tulajdonképpen nem úsz, mint a Ripka-párti jelölésének exponense. A népgyűlést Hévész Iván szervezte meg, aki ügylátszik nem akar felvonulni a politikai srávóráról, annak ellenére, hogy nemigen egyan rettentés kudarcot szenvedett az általa kiprotesztált alapszabályokkal működő kuszónban és a Kárvia város. Az még nem történt meg politikailag, ami Hévész Ivánt örökre nevezették, vagy nevezéssé fogja tenni. Alakított egy kuszót, berendezte, a rosszak nyelve szerint nagy anyagi áldozattal és amikor megvolt a kuszó és mint díszelő beszédni kezdett, egyszerűen lehurrogtak és a kuszó fészkebe nagy diadalal az ellenzék hozták be. Hévész Iván most újra próbálkozik, de nem igen mert ellenzék jelölti magát, mert fél, hogy az a kuszó újra megismétlődik.

Ebben a kerületben is sikerült Ripkának győnyőri hódításra szert tenni. Biber Jenő egyike volt a legnagyosabb woffistáknak. Minden második szava „hüdecs szót” volt és Wolff Károly nem volt neki egy szövegszó. Biber jutalmul gondnoknak tették meg a munkásszövetséget, de aztán zavarkot voltak és Biber is felfedezte magát, hogy nagyon liberális. Biber most már Ripka zászlójátja és ez éppen alet jelenti.

Még egy érdekos alak jelent meg az ülésen. Egy nyugalmazott miniszteri tanácsos, aki addig a liberálisokkal kacorkodott és nagy szakállal nagy feltűnést keltett a kispolgárok városi pártjában, ahol díszszónokolt. A nagyszállító most ott lándzsázott Ripka mellett a kormány nagy díszelőre.

Ripka ellenben nagyon vigyáz arra, nehogy Wolffékat túlságosan megsértse. Az ötödik ülésen egyelőre fruszta volt, azt mondotta, hogy csak mindenny hogy a demagógia feler pártában vagy város rongyokban jár-e, a demagógia mindenheppen ottlétl”. A jözevfárosban már ezt a kijelentését nyíltan megfogta és véli sokára sorral az újságíróra lolla a fellesseget. Ugyelátszik közben Csilléri vagy Wolff rátámadt és a támadókat Ripka igazán nem bírja el Ripka még az összegyűlt mamulok előtt is nagy megrökönyödést váltott ki azzal a kijelentésével, hogy „A Keresztény Községi Párt vezetőibereinek beszélésében nekünk nincs oka letelkedni, csupán a politikát megoldást más úton keress”. A polgárságnak ebben a kérdésben egészen más a véleménye.

Ripka szavazóinak létszáma különben már meg van állapítva. Az összes szavazókat felviszik a helyi pártvezetőség elnökségének listájára. Az elnökök talán Ripkára fognak szavazni, más azonban aligba. Meg kell adni, hogy a gázgyár a jözevfárosi gyűlésen is kitölt magáért. Róza Károly helyettes-vezérigazgató vezetésével, aki különben az elnök-ségben is helyet foglalt, felvonultak a gázgyár összes emberei és felkesedtek: volt vezérigazgatójukért. Nekik igazuk van, nekik lelkesedni is kell, ha másért nem, legalább azért, mert amíg Ripka kormánybiztos és főkortes addig nincs a gázgyárban és addig nem főnök, szegényeknek pedig ez is nagy eredmény.

AMERIKAI RENDSZERŰ
HANIKUR! KOZMETIKA! PEDIKUR!

Arcmasszáge-ránceltávolítás
(Plain and Mud-massage)

Szörtelenítés, szőplők eltávolítása

Legmodernebb hőgyógyódrásaf

Hajfestés — Fejbőrápolás

Több évi amerikai praktizáló rendelkező
 Mme Anne személyes közreműködésével

Francia- és angol illatszerek
 és puderek nagy választékban

KIVOVICS KÁROLY és TÁRSA
 BUDAPEST VI, TERÉZ KÖRÚT 44. SZAM

Harmincnál sokkal több iskolát zártak be a náthaláz-járvány miatt

Miért titkolózik a tisztí főorvos?

Hivatalos megállapítás szerint egyelőre harminc Jódrosi iskolát zártak be a náthaláz-járvány miatt. A fővárosi tisztí főorvosi hivatalban már rég távol vannak ezen a számon a egyelőre beláthatatlan, hogy hol állnak majd meg.

Dr. Csordás Elemér tisztí főorvoshelyettesel beszélgettünk. A főorvoshelyettes csupa megnyugtató, csupa biztató.

— A betegség ntudvéig nagyon gyenge befolyású. Egy-két nap az egész rendszerben a beteg. Már t. i. az egyes beteg. Kórházba egy beteg sem kellett, nem is fog kellenni szállítani.

Még egyéb ilyen kétségekíül megnyugtatóra szánt kijelentés, majd azt mondjuk: megállapítás. De valahogy a hang, a tisztí főorvoshelyettesnek a hangja nem megnyugtató. És a tények nem megnyugtatók. A pár perc alatt, amíg beszélgettünk, szakadallanul jönnek jelentések, hogy a kerületi tisztí orvosok nyolc újabb iskolát voltak kénytelen bezárni. Honnan áradjon így megnyugtató? És ez a bezárás... Ennél több nem történ. Legfeljebb az egyes bezárt iskolákban egy kis házi tanítás elrendelés. Mondjuk: fogantatása is. De hát ez minden?

Be kell várni, míg a betegség jelentkezik és járványserűen, tömegesen jelentkezik? Addig nem

lehet ellene fellépni! És aztán is csak bezárással! Profilaxis, megelőzés nyomát sehol sem látjuk. Mi történik, vagy inkább mi nem történik itt? Ki akarunk így megnyugtani, mikor tudjuk, látjuk, hogy maguk sem tudnak megnyugodni! A tisztí főorvosi hivatal megállapító hivatal lett és bezáró hatóság, pedig a neve szerint orvosi hivatalnak kellene lennie, olyan szemben, hogy a betegségeket megelőzni is igyekeztek. Volna egyéb teendője is, ma különösen sok volna, de a tövékenysége ezen kell hogy kezdődjék. S már ezen a kezdeten is megbukott. Minden egyes bezárt iskola egy-egy szakudat jelent a tisztí főorvosi hivatal számára. S most már valahogy kezd előtűnni derengeni valami: a tisztí főorvosi hivatal erősen dolgozott a nyilván most is erősen dolgozik azon, hogy ne legyen külön közegészségügyi ügyosztály, illetőleg a tisztí főorvost hivatal vezetése a közegészségügyi ügyosztályt. A hivatal az adminisztrációt meg akarja kapni.

Ertjük most már: úgy érzik, hogy adminisztrálni tudnának. De nekünk az adminisztráció nem is olyan fontos, mint a közegészségügy és a közegészség.

Nyugtassák meg a szakfővárosi nyugtalan közönstéget, hogy a közegészség kérdése is elintéződik. De tettekkel nyugtassák meg...

Vázsonyi-szakasz az új választójogi javaslatban

Vázsonyi Vilmos a kormány javaslat alapján nem lehet képviselő

Annak idején a képviselők összejáratottságáról szóló törvény minden szakaszának egy-egy képviselő nevet adták, mert minden intézkedésből világosan kitűnt, hogy kinek a személye ellen irányult, volt Chorin-szakasz, Wahmann-szakasz és így tovább. A kormány új választójogi javaslatának csaknem minden szakaszát el lehetne nevezni a demokratikus ellenzék egy-egy vezetőjéről. Van külön szocialista-szakasz, Rupert-szakasz, Vázsonyi-szakasz...

kodni róla, hogy esetleg mandátum nélkül maradjon.

Vázsonyi mandátuma ellen irányult az az intézkedés, mely a köztársasági tartozókat egy évre szállítja le.

Vázsonyi ugyanis csak másfél évig volt kénytelen távolmaradni attól a szellemtől, mely életre tört.

Ha a kormány javaslatát törvényvé válik, akkor Vázsonyi Vilmos nem léphet fel képviselőnek.

Ime, ide vezet a gyűlölködéstől futó alkalmi törvényhozás, mely nem számol semmivel, csak az útjában álló becsületellenzékli politikusokat akarja félretenni, az alkotmányosság látezésével szembe a csonka nemzetgyűlöletével...

Rupert Bezsőre nyilván az az intézkedés vonatkozásában a fővárosi képviselőjelölteknek megítélte a választójogi mandátum megszerzését. Rupert ezáltal nem léphet fel Deveszeren és Budapestben egyezsere a így a kormányának módjában lesz gondos-

Marc a reakciós választójogi ellen

A Demokratikus Ellenzéki Szövetség szorlan és esztortökön plenáris ülést tartott. Eredetileg más programja volt a plenáris ülésnek, a kormány választójogi javaslatát azonban, amely közben nyilvánosságra került, felborított minden napirendet.

csak egy program volt már a gazdasági nyomorúság ellen való küzdelem mellett: küzdelem a reakciós választójogi javaslat ellen

és ez a küzdelem hatalmas arányokban bontakozott ki a plenáris ülésen, amelyekben szinte felvonulási területet láttunk az ellenzék harcainak. Ezek az ülések nem volt már szó a passzívítás politikájának mérlegeléséről — ezt a kérdést eldöntötte maga a kormány, amely alaposan gondoskodott a választójogi javaslat útlat, hogy

a passzívítás politikája erősebb, egyszerűsebb, határozottabb legyen mint valaha.

A titkos szavazás mellé kitalálták a titkos mentelmi jogot azon képviselők részére, akiket még titkos választójogi alapján választottak meg.

A Somogyi-Bacsó

gyilkosság aktáinak feltámadásában nem maguk a tények érdekesek. Az áldozatok sirján — sajnos — már ötször kinyitott a sír, az ö emlékek már rögtön elvált a tényektől s a tragédiájuk nem szűnik meg aktáinak lenni akkor sem, ha ezek az akták ma nyilvánosságra kerülnek, vagy új adatokkal is bővülnek. Nem is a jogrend szemszögéből látjuk az akták történelmi érdekességét. A Somogyi-Bacsó tragédia nem egyedülálló; sok ilyen esetet reklámalhatnánk meg a jogrend nevében. Talán növeli a megdöbbentésünket, ha közelebb megyünk a felvívó géppel egy-egy magában álló tragédiához, de végső eredményben a Reisman zongoragyáros esete ép oly borzalmas, ha nem is ismerjük a részleteit, amint a hárterem legmegdöbbentőbbek azok a sirkerek voltak, melyek a halottat meg sem tudták nevezni...

A Somogyi-Bacsó gyilkosság úgy azzal a tényre lép az érdeklődés előterébe, hogy

ebben az ügyben maga a társadalom lépett az igazságszolgáltatás helyébe.

Hogy magánúton sikerült nyomra jutni egy olyan ügyben, melyben közhatalosoknak nem sikerült, hogy fényt derítsenek. A Somogyi-Bacsó ügy jelentősége ott domborodik ki, hogy önkéntes tanúk jelentkeztek, akik sükkésnek látták, hogy valósággal érvényre juttassanak egy igazságot, mely honokra futott.

Az önként jelentkező tanúk, önként tett vallomások mindnyájké egy-egy élet tiltakozása, hangos vitó az ellen a szellem ellen.

mely a Somogyi-féle gyilkosságokat elkövette. A Somogyi-ügy felderítése valódi „népítélet”. Nem olyan, mint az almutt esztendőnk egyik-másik népítélete, melyeknek fényképét borzalommal és megdöbbentéssel nézzük.

Mi tudjuk: sok hasonló tanuvallomás van még, mely más ügyekben is várja a nyilvános megszólalást. Mi tudjuk, hogy

minden gyilkosságnak előn a nyilvános tárgyalása.

Mert a gyilkosokat nemcsak a törvény ereje üdözi, hanem a társadalom lelkiismerete is és a törvények alól megvezető tanuvallomásokkal ki lehet szítani, de a társadalom fűlékesen előtt megöröme a formák és az emberiség önmagát védi meg, mikor elégtételt kér a kiltott életéért...

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Írja: KRÚDY GYULA

Hogyan nevelték Pesten az írókat?

Ráfért egy kis nevelés ezekre a torztorborzokra, amikor már mag Pest se annyit jelentett többé, mint Pest-Pilis-Solt vármegyék központja, hanem székesfővárosi sarzszták elnyerve boldogult Ferenc Józseftől, a vérmesebb polgárok világvárosi nagyságukról kezdtek álmodozni. Hát csak természetes, hogy világvárosi kellett nevelni az írókat is, akik a tizenkilencedik század derekán abban lettek passziójuk, ha esteli kocsmázás után elcsérelhették a fűzőkészítőnő cégtábláját az eszmadával. A Lisznyaiak és a többi duhajok nem találtak többé új otthon, amikor a Csiga bezárt; a belvárosi kiskocsmákban vastag, metsett üvegöböl valók voltak ugyan a poharak, de már többé nem abból a céből, hogy a vendégek azzal egymás fejét beverdessek. A várossal együtt fejlődtek az írók is; maholnap már a szalonban is helyet foglalhatnak.

Arról tán csak a legújabb lakosság nem bír tudomással, hogy a jőzsefvárosi borbélyok hajdanában a legnagyobb tisztelői voltak Petőfi Sándornak, — gyakran festették ki arcöklét műhelyük ajtajára; míg a Ferenciek tereén ifjabb Abrányi Kornélt, a Pesti Napló akkori fűszerkesztőjét favorizálja a borbély. Író volt Podmaniczky Frigyes is, — igaz, hogy már csak nagyanyáink emlékeiben regényeire, — aki olyan sokra vitte ebben a városban, amennyire író azóta sem, — intendáns, közmunkatársai elnök, a szabadelvű párt diktátora lett a regényíróbol.

Megállapítható, hogy a legtöbb magyar író vidékről származott Pestre, — de ez a város hamarosan gyermekeivé fogadta és nevelte őket. Lassan felejtetni kezdik a Belváros és a Jőzsefváros kedvőre falusi vagy kisvárosi szülőhelyüket. Beleszerelmesnek ebbe a városba, akár északról, — a felejthetetlen Felvidékről, akár a napkeleti Erdélyországból jönnek. Amint nevük bizonyos mértékig ismerős lesz a pesti kocsmákban és kávéházakban; már küldözgett mellett járnak a Kerpesi úton, hogy még a benszülött pesti polgárt is letaszítja a sarba. A legtöbb új megragadt Pesten, alig néhánynak (emlékeztetőbol: báró Kemény Zsigmondnak, Szépfaludi (Orléy) Ferencnek, Gárdonyi Gézának) jutott észbe visszavonulni a vidékre bizonyos pesti tartozások után. Utóvégre, Pesten voltak azok az ispotályok, ahol az író kedvére befűzheté életét.

Jó dolguk volt itt. Ha a kvártélyos aszszonyágot nem vehették feleségül, amikor tartozásuk összegyűlékezett; ott volt a lánya vagy a rokona. Nem sokáig kellett keresgélniük megfelelő kocsmá után sem, ahol (a régi Pesten) évekig áldhatták azt, aki a krétát kitalálta. Akarmit mondanak; az egykori barátságos pesti vendéglősöknek nagy részük volt abban, hogy az írók ebben a városban szívesen meglepedtek. A nyilvános könyvtárakat akkoriban télen fűtötték; a legkisebb sajtótermékek is volt valamely nyilvánosságba, ha más nem; az asztaltársaság, amelynek az író is tagja volt; a főváros az iskolái, könyvtárai részére mecenás; kedvel megrendel minden arra való könyvet; Ferenc Józseftől elnevezett irodalmi díjat alapít, amely elég tekintélyes summát tett ki. (E sorok írója egyeztetendé házbéret fedezte belőle.)

Higgyék el, nem volt legutolsó dolog pesti íróknak lenni (már csak azért is, hogy a vidékiek irigykedjenek rájuk). Nem kellett hozzá a Jókai neve, hogy az író fölényes bizottsággal sétálhasson végig a városon. Író! Tisztelet és becsület környékezte azt Pesten, aki ezt a névjegyre nyomtatta. De mennyire fokozódott a megbecsülés, ha ennek a névnek mását könyvek első oldalain vagy újságok hátsó oldalain megpillantotta az olvasó. A mézáros, a suszter, a fűszeres boldogan nyitott hitelt. Nagyon kevés ügyesség kellett ahhoz, hogy bebutorhassa magát az író kényelmes, hitelbe veti burkolokba. Némelyek még nyárilakot is vettek. „Ó, szép idők!”

Jókai, akik egész életében „komáromi fiúnak” neveztek, legfeljebb az íróasztala mellett utaztatott. Itt töltötte ő is életének legkiadósabb részét, mintha ennek a városnak az a megszűrtéjára megtörtenkényteleneg hatott volna még az ő örökűség, engedelmesség műszájára is. Szidhatják Pestet, ahogy akarják. Mégis innen indulnak el vala a fényességük, amelyek egy századéven át megvilágítják az ország sötétét.

Fizess elő, olvasd, terjessd „A Polgár”-t! Neked készül. A te érdekedet védi.

LÁTTA? Nyakendők, ingeim, gallérjaim, nék, baranyás, kesztyűm? Hé! Hé! árulvártáry, 6/6n 6/16 (Kálmán téri)

GULÁR Építő és Tetőfedő Vállalat

Budafoki út 5
Telefón J. 63-07
VI. Terező körút 3
Telefón: 202-45

DÁLLAL:
lakás- és üzletátalakítás, épületek tatarozásá. Tetőfedőosztálya: cserép-, pala-, kátránylemez-munkák, javításokat és új fedéseket. Kedvező fizetési feltételek!

KÖZGAZDASÁG

Kereskedők vízum-kálváriája a követségeken

Mikor szünek már meg a vízumkeservek — Irtóznak a kereskedők az utazástól — Cedok a mindenható

A forgalmadó-ellenőrök, adókövető-biztoság és más adóforumok után *egyik külföldi konzulátusok* utóvéltváitai azok a helyek, melyekre szent irózzattal gondol minden kereskedő, akik rossz végzete arra kényszerít, hogy fizeti ügyeinek lebonyolítása végett külföldre utazzák.

A szerb konzulátus Veress Pálné ucai helyiségének udvarán *százával sorakoznak az emberek és várják*, amíg a második emeleti konzulátusi helyiségbe felkerülve átadják útveleiket. *Ez órák hosszat tart*, amint órákig kell várakozni az útveleik kiosztására is. De ha legalább biztos lenne a vízum. A helyzet azonban az, hogy az útvelek *háromnegyed részét vízum nélkül adják vissza* és ha valaki érdekeldik a visszautasítás oka iránt, azt a vállonugató választ kapja: *„A konzul úr diszkrecionális joga*, kinek ad vízumot és kinek nem”. Szóval, arca vagy névre megy a dolog. Illetleg vallásra is. Mert *száz vallási kérelmező mostanában egyáltalában nem kaphat vízumot a szerbeknél*.

Ugyanígy súlyos a helyzet a *cesch útveledhivataltal* is. A Kun ucai épület előtt várakozók *hosszú sora húgyzik*. Ezelőtt esek vízumot *mettyágyandó eszeiben az Akadémia ucai konzulátuson is ottak*, de *est egy idő óta beszűntek*. Azonban ügylélszik, a jelek fogadásával sem nagyon szünek, mert szem-

tani voltunk annak a jelenetnek, amikor *egyik vagy bankunk vezérigazgatóját, akit a cesch pénzügyminiszter saját kijelentése szerint percek alatt szokott fogadni, délelőtt tíz óratól delután kettőtig várakoztatta a konzulátus egyik tisztviselője és a végén nem fogadta*. Ugyanekor órák hosszat várakozott *Bogya János nemzetiugyfélyi képviselő* és több magasrangú katonatiszt is. *Bárcsy István államtitkár* csak energikus felépés után érte el, hogy a szolgál bejelentsé, mert a *cesch követség szolgál szoba* sem állanak az ügyfelekkél és ha mégis, az olyan modernben történik, amiben nincs köszönet.

Ezzel szemben tény, hogy a *mentegyiróddában székelő „Cedok” nevű cesch ügyvonalás 20,000 koronáért órák alatt megszerzi a cesch vízumot*. Így azt existentialisaboz egy cesch poigrár Budapeston a magyar utazóközösség rovására.

Most pedig csak annyit kérdezzünk, miért tudják az összes többi konzulátusok percek, vagy legfeljebb félórák alatt elintézni a vízumügyüket? *És mivel foglalkozik a külügyminisztérium szervezetezémények meghűtésén kívül, ha ezeket az anomáliákat nem tudja megszüntetni? Vagy csak akkor nem felelősközik meg illeletek helyeken a kereskedőkről, amikor új és új adókkal lehet őket meggyomorítani...?*

Hogyan kaphatunk vámhitelt?

Kereskedőinket a piac kritikus pangása, a hitel szervesfelettsége s az adózás bonyolult terhe testies és szellemileg oly megfeszített munkára *kényszerítik*, hogy mindezek közül azon kétségesszán, de felette fontos beadvényezni igénybevételeire, amelyeket az állam-számunkra nyújt. Visszairasítja őket a hivatali dzsungel, amely a fel-előtt sötétlen mered. *Először lépjen akcióba a gyakorlati gazdasági jogász és kalkulálja a kereskedőt*.

Áruk behozatalakor három tétel rovanuk le: vámot, vámkezelési illeletek és forgalmi adót. Az autómódo vámtarifája clotheleplelése óta a lételek az illetévellé vámtarifá megterhelését jelentik. A kinstár azonban *jóvedéki szempontból meghízható cégek számára engedélyezel, hogy fenti lételek — bizonyos összeg erejéig — ne azonnal, az áru behozatalakor fizetessenek le, hanem csupán két hónap letefelével, az elvámlások hónapját bele nem számítva. (Ha tehát pl. január 1-én vámlókat árut, úgy a vám és járulékaik még csak április 1-én esedékesek; ilyenkor ezen példában a „hitelzés” teljes háromhavi tartalmú). Az engedélyek hatálya jelenleg 1925 július 30-ig szól, amely időn belül a lerovás a fent jelzett közzében történik. A lérvény felszerelése a következő a pénzügyminisztériumhoz elcsinázik, megjelöljük a kívánt hitelösszeget a esztoljuk a cégkivonatát, két eszélyezett címpéldányt, az illeletek törvényes eszélyeztetésnyit (amely tanúsítja, hogy a cég ellen sem esz, sem kénszerességgyes folyamánban nincsen), a biztosítók felajánlándó ingatlan tekkönyvi kivonatát és hitel törvényeszkü szászértő becsült eszélyeztetésnyit, illetve, amennyiben jelzalog-biztosítók helyett bankgaranciát ajánlunk fel, úgy megjelöljük azon bankot, amely a beszélyeztetési kezesseg helyettesíti elvállalni hajlandó költségmentekarítás szempontjából a bank eredeti garancia-leveletét még csak a megterhelt engedélyezés után kérjük ki), végül esztoljunk az előző évből ázetett vám és járulékaiknak *eszélyeztetésnyit*, amelyet az eredeti boleták alapján a Fővámhivatal lát el hiteltesítési záradékkal. Figyelmbe veendő, hogy jelzalogbiztosítók eszélyében a felajánlott ingatlan beszélyeztetés logalább a kért hitelösszeg kétszerese legyen; az 1924-ben lerovott vám és járulékaik pedig a kért hitelnek legalább fél összeggel képeznek. Az ilyen teljesen felszerelt kérvényt a Fővámhivatalnál nyújtjuk be, amennyiben vidéki vámhivatalnál vámlóunk, úgy ezen hivatalnál; ha több vámhivatalnál vámlóunk, úgy ezek bármelyikénél. Megjelölje, hogy melyik hivatalra mely összeg terhelést óhajtatunk. A vámhivatal véleményezt a céget jóvedéki meghízhatósgát szempontjából s felterjeszti az ügydarabot a Fővámszigettséghez, amely az összes megkívánt előtefelteket érdemleges elbírálás tárgyává teszi, felterjeszti az illeletek vámhivatalhoz, ahol is a végleges döntés történik. A kinstár javára a tekkönyvi bekezelést a fel által két példányban kiállított, meghízhatózott szövegű a az ingatlan-tulajdonos aláírásándó ellátott „Biztosítási Okirat” alapján — amely aláírás az egyik példányban közzégyzó hiteltesítse — költséges eltekkemtesen fogantostottják. A bank-garancia alku tárgyát képező; előelő cégek jelenleg csupán negyedét 1%-ot fizetnek. Az engedélyezett vámhitel tényleg*

igénybevétt összeggel után a kinstár részére évi 18,5% kamat jár; a kamatláb leszállítását a pénzügyminiszter terbe vette. Az engedélyezett hitel hatályának meghosszabbítása, valamint kereteinek kibővítése tárgyában új elbírálás tárgyát képező pótkérvényt nyújtunk be.

Ez, sűrűen, a vámhitel gyakorlati ismertetése. Miként a parlamenti esztakátívó politikai csupán hatalmi át egyenértéje, a kereskedelmi szerződéseket megköti gazdasáspolitikusnak, úgy az élyi és lakki jogkörrel eszülő jogász csupán feyverközöztűse a gazdasági jogásznak, aki gyakorlati tudásával követően segítséget nyújt. Az előbbiektől a huro és a szellem rákötőtől fényes, de a célban az utóbbiak állnak — a társadalom Építésmesterei.

Dr. Kerpel Jenő

Az építési kongresszus tanulságai. Az eshangzott sok okos szónok egy a végo: a korandó adon inicitatívát a meginduló építkezéshez. A kormány meglelt képviselője megterhelt bőlnt a külföldi megcáfoltatlan argumentumokra — a kormány tovább is számlálatlan milliókat ad ki a kaszárnyák lap-eltéréseire (Száraz, Néy stb), bürgöz szaporítja a méltóságos tisztviselők számát, új, jól dotált állásokat kreál — s szűzán épít a tessék-lássek kedvéért néhány apró kultúrtyót. Ugyanakkor megállapítják más oldalról, hogy a normális építkezés meglundása csak a házérkek teljes felszabadítása után kézzelbélhető, az szoval mikor a házérkek magassága megindítja a töke vállalkozási kedvét. Vajjon mit szól ehhez a népjólleti minisztérium? Amelynek esetleg tán a hataskörébe tartoznék az építkezési inicitívára megadására, a mai lehetőségek keretében is. Mert a házérkek felszabadítása után építkezni: das kann auch der Lehmanns Kuscher... ahogy a germán időtoma mondja.

Az öngyilkos és a KEVE. A napokban egy Duába ugrott, számadó, szomorú embernek a hídon hátrahagyott kabátjából egy esomó apróság került elő. A hiszka, a dohányzesek, az irritáció mellett ott fekték néhány darab KEVE-reszvény is. A szegény ember, akit feltelesen megállapítás szerint az anyagi zavarok riasztottak el az életől, bizonyán nem igen bízott már a KEVE-reszvények áramlókésésében, holott a kommunikáció szerint erre a vállalatra, mely milliószámra dobta piacra a részvényét, nagy jóv vár. Szegény öngyilkos, ha nem halt volna meg, tán még hiteltörlesztés miatt felelősségre vonta volna a KEVE-t. Mert hogy halásos számdéka kövlen KEVE-t tartott a zsebében, ezzel is dokumentáltán, hogy nem egészen osztja a KEVE vezértyágenek a vállalat prosperitásába vetett bizakodását.

Kamatlábleszállítás és az idegen töke. Hivatalos helyen legutóbb többek között azazl indokolták a mai macos kamatláb fenntartásának szükségességét, hogy a kamatláb leszállítás esetén az országban lévő külföldi töké — esetleg linázt forgnak eszeréni. Mit látunk azonban Ausztriában? Ott a hangadó pénzügyi tényezők egyöntetűen megállapítják, hogy a

tülmagas kamatláb egyenesen elriasztólag hat a szolid külföldi tökére, mert nem lehetnek normális, eszélyes gazdasági viszonyok ott, ahol a pénz drága. A szolid külföldi töke megelégszik kevesebb kamattjóvedelemmel is, ha a biztonságja viszont nagyobb. Van szerencsénk a hivatalos s nem hivatalos pénzügyi tényezők figyelmét a jelenség felé irányítani.

A MAGYAR Östermelo Részevnytársaság 1925. évi február 24-én tartotta meg rendes évi közgyűlést. Az igazgatóság jelentést a közgyűlés egyhán gulag tudomásul vette és elhatározta az értekezésök-kendési tartalékállapnak 400 millióval, a nyugdíj-állapnak 775 millióval és a tisztviselői segélyállapnak 150 millióval való dotálását. Ezen összegek lerovása után, a fennmaradó 3,002,081,250.25 korona tíszta nyereségből a közgyűlés az osztalék-tartalék-állapra további 500 millió koronát utalt át és az 1924. évi osztalék 15,000 koronában (1500%) állapította meg. A közgyűlés határozata folytán a 7. számú osztalék-eszélyvény 1. évi március hó 2-től kezdve váltható be az intézet főpénztáránál és a Magyar Államias Takarékpénztár Rt. főpénztáránál (V. József tér 14. szám.).

SZÍNHÁZ

Titkos Ilona — operettben Osztrák Miei a Belvárosi Színházban

A *Virginsház* nyári operettnek sikere, úgy lát-szik, divatba hozta a drámai színházak tavaszi, illetoleg nyári operettjeit. Ertesítésként szerint a *Virginsház*on kívül operettbemutatóra készült a *Belvárosi Színház* is és ennek az operettbemutatónak nemcsak maga az előadandó operett kölesözön pikáns érdekességet, hanem az is, hogy a főszerepet drámai színésznek fogja játszani.

Az „*Osztrák Miei*”-ről, a *Virginsház* egykori híres kaszardaráról van szó, melynek külföldön már szírne került, megzenésített formáját akarja bemutatni a Belvárosi Színház. *Titkos Ilonával* a főszerepben, míg a bonviván-szerepét *Nádor Jenő*, vagy *Galotta Ferenc* énekelné. Az operettjudozság előadhatósgát április végén, vagy május elején kerül sor.

Csibi. Ezen a néven beeznek *Gignoux és They* utának a Magyar Színházban bemutatott vígjátékában egy ifjú moziészénst, aki három felvonásban keresztült kénytelen egy tizenhárom éves *kisbány* szerepét magára venni, hogy kedves mamája a kottó pályáról a házasság révénbe evészessen be egy zsenialis angol lord karján. Sok bonnyodalom után a házasság létre is jön, sőt Csibi is levetheti inognitóját és a lord unokacsisécsé nyujthatja kezét. Igen mulatságos, kedves történet a Csibé, megérdemelt sikere volt, amiben nagy része volt *Bajor Gizi* virgöne — talán kicst túlvirgöne — ide-ségeinek. *Mészáros Giza* főnőm pikantériájának, *Csorlos Gyula* pompás humorának, mellettük pedig *Zuk Karoly*, *Vendrey Peti* és *Labády* nyujtottak zok-pas antikvitásokat. A *Bányó* dr. rendezésében gyors tempóban görült az előadás, *Heltai Jenő* fordítása pedig a társzerzői megjelölést érdemli.

A párizsi Grand Guignol a Király-Színházban. A *Grand Guignol*, a borzalmas színház egyiké azoknak a látványoknak, melynek megtekintését Párizs-járó idegenek sohasem mészák el. Ez a színház — amint ismeretes — egyfelvonásosokat játszik, melyeket vagy hátrözongató idegzőző kilézésre a helyzeteknek, vagy pedig erősen pikáns kilézésre a helyzeteknek már több ízben terítke fiatal nők, rendezők és színészek kilételettel kísértelnek. Most azonban a főváros közönségének is alkalma fog nyíltni, hogy a hamisítatlan grand guignolt megismerje, amonyiben a világhírű párisi *Grand Guignol-színház*, április 9-től 19-ig a Király-Színházban vendégszereplést kezd majd másodikán.

A Városi Színház e heti változott műsora a *Frasquita* bemutatójának előadásánál a következőké alakul: ma pénteken a *Juhászleány*, szegény juhászleány című mulatságos énekesjáték kerül szírne; szombaton az *Igló diákok* előadást ismétlik meg, vasárnap este *Bőszahelyi Kálnán* és *Molnár Aranka* fellételek a *Cigányt* játszószék és *Heltai Alpár* Gittával, *Kirizán*-ot, a szezőn nagysikerű operettjét. Keddén pedig *Léda* Ferenc szomócs vezényeltével meztartják a *Frasquita* nagy érdekfeszítéssel várt premierjét, *Serák Márta*val a cím szerepben és *Gábor József*, *Sziklay József*, *Molnár Vera* és *Sirnay* nagyszóró együttesével.

Rosmersholm. Március 2-án mutatja be *Porádos Rózi* kamaraszínház. Isben híres színészt, a *Rosmersholm-t*. Az előadásnak különös érdekessége, hogy az öreg Rosmer szerepét egy 17 éves fiatal-ember, *Holt Ferenc* játssa.

A *Frasquita* ma Városi Színház premierjét *Serák Mária* ryencékezdése miatt kedre halasztották. A premiere váltott jegyek a *Frasquita* keddi premierjére érvényesek.

KAMARA A SÁTÁN ÉJSZAKAJA	FEBRUÁR 21-TŐL MÁRCIUS 5-IG PÉNTEKTŐL CSÜTÖRTÖKIG	Előadások hétfő-vasárnap és szerdán 7, 8 és 10 órákor
	IULES MARY VILÁGHÍRŐ BÜNGYŐI REGÉNYE MINDKÉT RÉSZ — 12 FELVONÁS — EGY ELŐADÁSBAN	

Rosera y és Cappella

a Royal Orfeum márciusi szenzációja.
Kétmillió frankba kerül a párizsi Folies-Bergere egy-egy revüje. Csak különösen kiváló művészek produkciójának adnak ilyen óriási költséget, pazar keretet.

A Royal Orfeum márciusi programjának kiemelkedő szenzációja:

Rosera y és Cappella,

a párizsi Folies-Bergere revüjének volt fő vezetője.

Nem lehet csodálkozni Rosera y és Cappella világhírnevén és azon, hogy a variéték hatalmas gázsajálalattal versengenek értük. — ha láttuk őket.

Rosera y és Cappella a test szépségének apostolai. Produkciójuk az emberi test vonalának himnusza, a formák és ritmikus mozgások színterülete. Al-

bástrom meztelenségük klasszikus szoborszerű. Alk-juk tökéletes szabályossága és magasrendű táncu-dásuk minden erotikus hatásvadászatot kizár.

Az 6 bírdalmuk a tanc művésze. A táncot az akrobatizmussal kombinálva a tökélyre fejlesztették. Előtűk semmi sem lehetetlen. Úsznak, repülnek a levegőben a mindent játéki könnyedséggel.

Szépűgüknek, táncuuknak, akrobata munkájuknak lelke van.

A Royal Orfeum március elsőjéi premijerének közönsége nagy művészi élménnyel lesz gazdagabb, ha látni fogja Rosera y-t és Cappella-t. A remek mű-vészpár minden este

a Papagályban is fellép.

A Royal Orfeum március elsőjéi premijerére je-gyek előveteli díj nélkül előre is válthatók.

* A hét hangverseny. Az évad eseménye a III. Mahler szimfónia előadása volt Kleiber Erich ber-lini főzeneigazgató vezénylete alatt. Ez az esemény rehabilitálta illharmonikusainkat is. — M. Hir Sári zongorasténjén nagyvonalúan, szinte felfárasztó érett fellegásban játszotta Bach, Chopin műveit. — Földesey Arnold gondokoművész a felszűn technikai tünd-ökles mellett újában mindinkább ügyel az előadás poétikái kimélyítésére. — Keleti Lilly zongoramű-vész Händelnek inkább polifóniáját, mint orna-mentikus stílusát dolgozta ki. Schumann Humoresk-jében ellenben igaz technika szolgált reflexív el-képzelését. — Orloff Nikolaj nem az a szenzációs nagyszám, akinek a kommunikék hirdették, mind-amentül főnem kézségekkől bíró muzikális pianista. Formaterve azonban mögötte marad többi által-lott honfitársainak.

* Bemutató a Vigaszínházban. Rendkívül érdekes és vidám premjer-estje lesz szombaton a Vigaszínhá-znak. Bemutatók *Flers és Callavel* utolsó társmun-káját, a *Főpénztáros urat* (Monsieur Brotonneau) és ezzel együtt kerül bemutatásra Molnár Ferencnek új egyfelvonásos vígjátéka, a *Csendélet*. *Flers és Callavel* művet eredetileg magánéletről írták, de éppen legújában az a kitérítés érte, hogy be-vonult Franciország első színházába, a Comédie Françaisebe, ahol Ferand, a legnépszerűbb mű-vész játszotta a címszerepet. Nálunk Hegedűs Gyula fogja személyesen Brotonneaut, akinek alakját nagyszérum megfigyeléssel és karakterizálással alkot-ták meg a szerzők. Érdekes művészi feladatához jut az újdonságban *Góthné Kertész Ella*, akinek szere-pét Párizsban a népszerű Chirel asszony kreálta *Godi Frantiska* egy rokzenvező párizsi leányként ad. Egy leibit gavallér mulatságos figuráját viszi szü-padra Rajnai Gábor. A cselekmény részben a mo-derm bankárvilágban történik és ennek egyik találé szatírával megrajzolt figuráját Zoltány Kálmán ala-kítja. Kezegtató szerepe van Szerényi Zoltánnak, mint mindent megbeszélő férfinék. Derűs alakokat játszanak *Béla Miklós*, *Dénes György*, *Dósa István*, *Horváth László*, *Sikkey Irén*. Az újdonságot *Heltai Jenő* fordította. Az új díszleteket *Vörös Pál* tervezte. Beműző *Bródy Pál*. A francia színdarab után adják Molnár eredeti vígjátékát, a *Csendélet*. Az illusztráció fény- és árnyoldallal, mint több előző híres és nagy-sikörű darabjában, ebben is a forró deszkák vilá-gából merítették tárgyát. Bohózasat képet ad a vidéki rücseléstől, karikatúráját egy színészpár otthoná-nak, szűrés és szűrésné szenvedélyes vetekedése-nek, a kicsinyes indulatok sokszínű játéka. Az egy-formánú nagyszabású és jellegzetes két főszerepet *Darvas Lili* és *Góth Sándor* játsszák, akik e szerepek keretében különben vidám alakításra találnak alkal-mat.

* Altona — szenzációzózó — Magyar Színház P. Márkus Emília, Bajor Gizl, Csontos Gyula.

* Király-Színház — minden este Marica grótnó.

* Csib. A Magyar Színház a heti újdonsága a francia jökevény diadala. Szenzációs érdeklődés előzi meg a Csib. pénteki bemutatóját, amely ismét vi-dám, mulatságos, kellemes színházi estét fog jelen-teni a közönségnek. A paródia előadás díszlet: *Bajor Gizl*, *Mészáros Giza*, *Csontos Gyula*, *Lalabur*, *Z. Mol-nár*, *Vendey*.

* Vasárnap délután: Nótás kapitány. A Fővárosi Operett-színházban vasárnap délután a Nótáskapitány-t, Farkas Imre népszerű operettjét játsszák. Mérsékelt helyárak.

* Már a jövő hétre árusítják a Halló, Amerika! Jégvél a Fővárosi Operett-színház pénztáránál és a jegyirodáknak. A nagysikerű revü minden eddigi előadása elővetelben eladott ház előtt, a közönség zajos tetszésnyilvánítása mellett folyt le. Ajánlatos zajeskről idelejáró gondoskodni.

* A Csibéni vídámabb és kedvesebb darabot még nem írták. A Magyar Színház nagy érdeklődéssel várt pénteki bemutatójának, a Csib. című vígjátéknak két főszereplője Bajor Gizl és Csontos Gyula remekül mulatságos alakításával. Bajor Gizl egy moziástart játszik, akinek egy bohózatú helyzet-nél fogva két felvonáson egy tizenhárom éves kí-lányt kell alakítania. Ami színpadi ötlet, kedvesse-g, mulatságosság és humor csak előlélhető, Bajor Gizl mind felcolumázta vele új szerepét, amelynek hálá-sabb még az 6 nagyok pályáján sem fordult elő. Csontos Gyula egy bolondos, meleszűvő angol lord szerepében ismét egy olyan mulatságos és reneke kézzelít kabinetalkatistá produkál, amiről beszélni fogunk. *Mészáros Giza*, *Lalabur Árpád*, *Z. Molnár László*, *Vendrey Ferenc* egymást mulják felül vidám szerepekben.

* Ma A menyasszonyi fátyol, a lezkesztetőbb vígjáték a Renaissance Színházban.

* Nyu. Oszip Dáimov remekműve a Nyu. e héten még pénteken kerül színpadra a Vigaszínházban. Főse-replők: *Darvas Lili*, *Kürti József* és *Lukács Pál*.

* Délibáb. *Fajda Ernő* világhírű vígjátéka, a *Délibáb*, vasárnap délután szerepel a Vigaszínház műsorán. Mérsékelt helyárak.

ROSITA — Mary Pickford!
Lubitsch!
március 20-án

* Vasárnap délután Juhászleány, szegény In-házleány, ez a szenzációs sikerű dalosjáték kerül színpadra a Városi Színházban mérsékelt helyárakkal.

* Szulamit, a bűbajos keleti szerelmi daljáték, minden este a Blaha Lujza-Színházban.

* A nagyszámú asszonyt már láttam valahol. *Földesey László* briliánsan mulatságos vígjátéka, a *Belvárosi Színház* diadala. Újdonsága, városzerző hódít jökevény, derűvel kellemességével. Legkö-zelbebb előadások péntek, vasárnap *M. Makay Mar-git*, *Pálmai Ilka*, *Tóth Béla*, *Kertész Dezső*, *Tar-nay, Gardonyi, Rubinyi* fellépéssel.

* Nézz meg a hirdetőoszlopokon a Városi Szín-ház helyárait.

Kiskomédia ROTT és STEINHARDT
elővetel nélkül a színpadon március 20-án

* Egy új bohózat és egy új dráma a Renaissance-Színházban. A menyasszonyi fátyol sikerűkkel fel-lép a Renaissance-Színház már bevált módszer szer-int ismét egyaránt látót bemutatóhoz. A jövő héten egy nagyon híres francia bohózatot, utána a sok sikert látott *Pierre Wolff: Ahrés Vaanour* című drámáját, *Claude Geel* jövő héten színpadra küld franci bohózatát, mely Co. címmel a párizsi színház egyik nevezetessége. *Szep Ernő* Tegyed is címmel fordított magyarul. Főszerepet *Staudert Márta*, *Kabos Gyula*, *Bécsy, Sugár* és *Réth* Marianne játssza.

* A párizsi Grand Guignol vendégjátéka a Király-Színházban. Március 20-án kezd meg íx napra terjedő vendégjátékát a Király-Színházban a párizsi Grand Guignol világhírű társulata. 1914 óta ez az első eset, hogy francia színházunk teljes együttmű-vel vendégzerepel Budapesten. A Grand Guignol Jelenti Párizs legérdekesebb színházi különcösse-gét, amelyet minden idegen megnéz. A Grand Guignol a művészi borzongatás és nevetetés, a mo-derne idegek színháza és mint ilyen, világhírű. A Király-Színházban vendégzereplő Grand Guignol legmodernebb párizsi programját hozza, még pedig az eredeti szereposztásban. Az előadások minden este pontban folyójelekor kezdődnek. A jegyek árú-sítását rendez helyárakon esztűrtőkn. febrár hú-szophatodikán kezdik. Előveteli díj nincs.

* A Renaissance-Színház nagy vígjátékaiere, A menyasszonyi fátyol — amelynek minden eddigi előadásán zenfolt ház kecsagot — szombat kivétel-vel minden este színpadon kerül a héten Somlay grand-dióm alakítás mellett *Bécsy, Harsányi, Bóth, Klári, Jankovich Magda, Réth* Marianne fellépésével.

MOZGÓKÉP-OTTHON
Pénteken, február hó 27-én
Egyszer minden asszony...
A First National világfilmje
Főszerepben: **Virginia Vally**

Newyork éjjel!
Főszerepben: **Estelle Taylor**

Pesti séták

No, édes öcsém, rd se ismerés már öreg barát-odról Pedig mullok, mikor meséltem neked és el-utáltak szélrel nézni, egy pillanatra felfogogott a szemed. Hiába tagadod nagy szegénykezem, úgyis láttam. Azt hittem, hogy akkor megzerreltél egy kicsit. Jó, tévedtem. De most mi bajod van megint. mert látogot hát a fejedet! A pénzárag fogyott el végké, úgy emelhet elalakitól, amikor nem mersz visszatérni, avagy elment valaki, akét nem vársz vissza többet! Egyik se, csak az a baj, hogy az a szép nagy város auto nem a tied? Sőt az is baj, hogyha már nekéd nincs, mert van másnak! Ugyan, drud el nekem az az egyet, hogyha megvann a a bizonyos auto, a hozzatartozó mindenapi betérő ügy megszű-vel, akkor vajjon büszke volna emberi mulatságra és hínéd az életet és vajjon tudnál mosolyogni! Azt mondog, igen. Pedig bizony nem úgy van, öcsém. Te már elhittetted magaddal, hogy feltöltöttél szerenc-séltelnek kell évezni magadot. Ez a te bajod, édes öcsém. Ne veszedjél velem, hogy ma nem érdemes mosolyogni. Hidd el, minden napnak van valami öröme, amiért érdemes azt a napot végigélni. Légy hát becsület és rald be a minak, hogy árúlsz ann-ak, amit hoz. Nem szép az örökös panaszkodás, hidd el, hogy az is csak rossz szokás. Keress inkább a napfényt s az emberi, lélek naposugárát, a kecsagást. Gyere velem, gyere kecsagást tanulni! Teved, nem színházba megyünk, nem is boros emberek házá, oda jössz ma, ahol még fiatal, erős, egészséges testek van-nak, amelyek örülnek és színeik, sajátjéreknek és ezzel a szép, csibés, tiszta, levegős léli hidegnek...

Igen, csak a jéppálya. Nem szenzáció, nem küll-nyós és nem szabolcan dolog, ez a világnak egy kicsi kis sarka, ahol azonban megláthatod, hogy nincs olyan igénytelen kis sarka a világnak, ahol ne ta-lyshatnál egy kis életörömet, egy kis hitet, egy kis bátorságot.

Nézd, piros az arcuk, csillog a szemük, mosoly ül ajkukor, pedig ezek is szegény, a mai rossz világról álanszorgatott emberek. Szilárdítik a levegő, harsog a muzsika és ruganyos, ringó testek imbolyognak benne. Duszadú tenek feszülnek, nagy lendülettel lépnek, hajlekony deréval: simálnak szép, némes mozdulatokká. Szép az emberi erő, édes öcsém és kor ékkjagyasvele nézni az élet jó, egészséges örömeit. Hogy feher jéppályán vidám kulja-hóval szaloms végig, kíméledegés a zele fohos hűdögen s felpozdált vérel évezod a tiszta pompás életet. Kérfülletted árad az élet, harsog a trombita és tün-dőzik a fény. Keccagarakétek ráppennek, jökevény küllötök hástjék a sötét mennyeiből, szell az éles borzolatja a kemény jéget és az emberek örülnek a szép, energias játéka. És ott áll *Tudja-Hungad* büszke vána a hátterében, hogy romantikus konyol-ású sötétlőből még fényesebben kibárgolassak a vidámog féktűt. Nézd, ott — a hatalmas jégtűkör végén, messze, a sötét Hungad vára tövében, az a létes munkó árnyékat, bátorosan piroskák, kistény és nagyfiú, milyea drágák, hogy aszcsibáink, melyeg a szemük és nagyon szeretik egymást megcsókolni. De nem lehet, sok az ember és ott hízják, az mind óhat nék. Mosolyog rájuk a hűdög, feleket jó, a szik-lyók hék villanylámpák, mosolyog az éreg, sötét vár is... Tanulj meg tőlük, édes öcsém, tanulj meg hát te is mosolyogni.

Budapest legjobb műsora:

Teréz körúti Színpadon van

Kezdete fél 9. Tel.: 65-54

Meghódította Budapestet

A páva-hercegnő
Mae Murray világfilmje

Uránia **Royal-Appoló**

Mechlovits Ferenc és Társa utóda

Fenyvesi Aladár

Műszaki különlegességek:

Nemes (fű), csiszoló-, fém-, közsűrítő- és párosító összes anyagok minden célra. Galvanizáló anyagok és teljes berendezések. Csiszoló-gépek

Főzlet és központi iroda:
Budapest, Baross u. 47
Teléfon József 25-43
Sürgönycim Polifiliz BudapestAusztriában:
Wien, Daugasse 1-a
Teléfon 3339-VI.
Sürgönycim Polifiliz WienBucarest, Sírada Smardan 28
Kolozsvár, Str. Maria Regina II

Fióküzletek:

Budapest XI, Üllői császár út 93. Teléfon 114-SI.
Miskolc, Arany János ucca 66. Teléfontszám 1004.
Szombathely, Erzsébet királyné ucca 43. Tel. 447.SZAKORVOSI rendelői vér- és nemi betegségek részére
EZÜST SALVARSAN ÖLTÁS
Rendelés egész nap. Rákóczi út 32. sz., I. em. 1. Rókusfal szemben

Engedményes árban hangszerek és gramofonok a Nemzeti Demokrata Pártkör ingáinak. Lemez újdonságok legnagyobb raktára

Hangszer-Ötthon

FEKETE MIHÁLY

Budapest VIII. kerület, József körút 9. szám

Műbutorkiállítás!

Üri- és háloszoba különlegességei
Hiteleseknek fizetési kedvezmény

TROTZER ES WIDDER BÚTORIPARI RT.
Budapest VII. Wesselenyi ucca 18. sz.

Külföldi illatszerek és kozmetikai különlegességek

BALASSA HUNGÁRIA
DROGERIA Budapest,
VIII. József körút 13Réz, vasbútor sodrony, ágybetét, gyermekkoszori ellátás-
mert jöminőségűnek fogva legolcsóbb **MIKSA** gyár-
ban, VII. Dohány ucca 6. szám. Teléfon József 124-13

Elsőrangú román import

bük hasáb tűzifát
vagontételekben is

azonnal szállít:

PROSYLVANIA RT.

TELEP: JÓZSEFVÁROSI P. U. X. SZAMU KAPU
TELEFÓN: J. 90-72. KÖZP. IRODA: V. NADOR U. 21KRÜDY GYULÁNÉ
GYERMEKOTTHONA MEGNYILT

BUDAPESTEN

A II. KER., HÜVÖSVÖLGY LEGSZEBB HELYÉN
PÁFRÁNY ÚT 7 — TELEFÓN: 89-232 éves kortól elfogad nevelésre gyermekeket. Hízőkórak, sportok,
nyelvek, legelsőrangú svájci miniatúra vezetett gyermekotthon
Villa-rendszer, kert. Állandó orvosi felügyelet

Világédényáruház

Budapest VIII., Népszínház ucca 29

Drót
Drótfonat
Drótárak

Stadler Mihály rt. DI, Teréz körút 41

PAPLANT árban, minőség-
ben, kiviteiben
a legelőnyösebben
kaphat Blaudnál, VII, Király ucca 19 az udvarban.Lipótvárosi Demokrata Kör
tagjai részére
ízletes házikoszfLeves
Sült, kőrítés
tészta vagy sajtnaponta 12 óráig 3 óráig!
Menü: 22.000 KFischer J.
vendéglős

Vasbútor, rézbútor

sodronyágybetétek
Klein Gyul. és Tea
vasbútorgyárban
Bpest VII. Dob ucca 58Meghívó
szíves megtekintésre!500 db 200/800 nagyságu vaseros 390.000
szőnyeg..... kor.Kittinó paplanok..... 290.000 — Koronától feljebb
Agy- és asztalterítők, szelón-átvetők, u. m. férfi- és
női szövetek, női fehérneműek és vászonárak
eredeti gyári árak mellett kaphatókQuitt Lipót és Tsa
cégnél Budapest, Király ucca 32

Vigrazat! Címre ügyelni! Nem saroküzlet!

Tűz ellen biztos a harcód,
Hogyha veszel MINIMAX-ot.MAGYAR MINIMAX RT.
VI., Rózsa ucca 85. ♦ Telefon: 37-31.

Perzsa és gyári szőnyegetek

vesz és csad ANTIKART RT. (igazgató: Sternberg Z. J.)
Dob ucca 31. Kazinczy u. sarok Teléfon: József 123-59

SZABÓ SÁNDOR

Irodacikkek és írógép-
kellékek szakkülfete
V. ker., Sziget ucca 4-6. sz.
TELEFÓN 193-67 SZÁM

Olcsó szőnyegvásár

Somogyi Lajosnál, Dob u. 22. Holló ucca sarok

ZSOLDOS magántanfolyam

Előkezzelt köztisztviselői magánvizs-
gákra, érettségira, vidékieket is

VII, Dohány u. 84 :: Teléfon: József 124-47

MODERN BÚTORSZALÓN
Teléfontszám: J. 56-08Üllői út 14., Baross ucca 11. sz.
Szolid, olcsó kiszolgálás. Gáspár Mándor

Nézzén a tükörbe,

Használja a „VEGETIV FORTE” tablettát és oly karesú lesz mint barátója. Kapható békobeli minőségben
„HUNNIA” gyógyszerert Budapest, Erzsébet körút 56
Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készült. Orvosek ajánljákTöbb vagón nehéz piros és kék zo-
máncédény érkezett raktárunkra, melyet
utólérhetetlen olcsó árakon dru-
situnk. Nehéz piros lábas vagy fazék 1 liter 2 liter 3 liter 4 liter
21.500 33.500 39.800 49.800
Üveg, porcellán- és zománcédényből teljes
konyhafelszerelések gyári árakon!

Sternberg
KIRÁLYI UDVARI ÉS HANGSZER-ÉPÍTŐ

Elitiporjuk
a régi
árakat!

Demokratapárti
tagoknak 10%
engedmény

BUDAPEST
VII, RÁKÓCI-ÚT 60 (SÁJÁTALOTA)
A KÜLFÖLDI LEGHÍVÁLTÓBB
ZONGORÁK
- ELŐKÉLŐ SZALONJA

Mindennemű
gazdasági gépeket
a legolcsóbban azonnal
raktárról szállít:

Dénes B. rt.
Budapest

Központi iroda:
V, Váci út
98

MINTARAKTAR:
Budapest VI, Vilmos császár út 61.
SÜRGÖNYCIM: „DEBERT”

Villányi pezsgő
(Schaumburg-Lippe herceg udo. pincája)
1911-es és 1913-as töltés.

Háló, ebédlő,
ériszoba, meglepő olcsó árban
ORION, Andrássy út 52. Bajtárs Eötvös uccában

Fodor Testnevelő és
Vivóintézete

Specialitás:
gyermektestnevelés!

TELEFONSZÁM: 9-96

IV, Petőfi Sándor ucca 3

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Február 28, szombat.

Központi Demokrata Kör. Jókai ünnepély. Unnapi szónok Benedek János (8). — Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör. Politikai vacsora. Fábán Béla és Nagy Vince részvételével. — XIX. vál. ker. Álarcos jelmezet (9).

Március 1, vasárnap.

Központi Demokrata Kör. A XI. vál. ker. vacsorája Vázsonyi Vilmos tiszteletére (8). — III. ker. Demokrata Társaság. Bródy Ernő előadása (VII). — XII. vál. ker. Angyalföldi Jókai Nőegylet megalakulása (d.n. 4).

Március 4, szerda.

XIX. vál. ker. Áron Dezso mérnök előadása a rádióról (8). — XIII. vál. ker. helység-avató vacsora (8).

Március 5, esütörtök.

Belvárosi Demokrata Kör Fábán Béla előadása (8).

Március 6, péntek.

XVIII. vál. ker. Ifjúdemokrata előadás. Vértés István: Anatole France (8).

Március 7, szombat.

Központi Demokrata Kör. Vitezt a magánalkalmazotti-törvényjavaslatról. Előadó: Gressner Ferenc dr. (8). — XII. vál. ker. Jókai-ünnep (d.e. 11). — XVIII. vál. ker. Álarcosjel (9).

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI. Teréz körút 7. Telefon 23-10, 198-05).

I. ker. Demokrata Kör.

I. Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kávéház. Telefon J. 85-47. Pártnap: szerda).

II. ker. Demokrata Kör (II. Margit körút 40. Tel. 42-88. Pártnap: kedd).

III. választókerületi Demokrata Pártja (H. Margit körút 40. Pártnap: kedd).

III. ker. Demokrata Társaság (III. Kulcsár uca 1. Pártnap: szerda).

IV. Belvárosi Demokrata Pártkör (IV. Magyar u. 80. Pártnap: esütörtök).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V. Koháry uca 4. Tel. 69-76. Pártnap: kedd).

Belső Lipótvárosi Demokrata Kör (VII. vál. kerület, V. Koháry uca 4).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI. Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

XI. választókerületi Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7).

Angyalföldi Polgári Demokrata Kör (XII. vál. kerület, Uteg uca 4).

Demokrata asszisztársaságok: I. Reiss Dévid Asszisztársaság (Kárkás vendéglő). — II. Demokrata Barátok Asszisztársasága (Központi Demokrata Kör, összejövetel esütörtökön). — III. Bányai Asszisztársaság (Bányai kávéház, összejövetel hétfőn). — IV. Bródy Ernő Asszisztársaság (Blaska vendéglő, Sáry u.). — V. Farul Asszisztársaság (VI. Szendy u. és Felsőerdősor u. sarok, vendéglő, összejövetel szerdán). — VI. Polgári Jókai Asszisztársaság (Lavrán kávéház). — VII. Elő Budapesti Asszisztársaság (Teréz körút 17, Kőműves vendéglő, összejövetel kedd).

Erzsébetvárosi XIII. Választókerület Demokrata Pártja (VII. Rákóczi út 18).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII. Király u. 65. Tel. J. 119-57. Pártnap: esütörtök).

Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV-XVI. vál. ker. VII. Danjanich u. 51. Tel. J. 45-29. Pártnap: szerda. Társasvacsora: szombat).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII. Thököly út 80. Tel. J. 81-24. Pártnap: szerda). Zuglói Polgárkör Demokrata Kör (Schultheisz-vendéglő, zuglói villamosmegállónál). Pártnap: esütörtök).

»PYRAMIS«

MAGYAR FÖLDÉRTÉKESÍTŐK ÉS FÖLBER-
LŐK KÉRESKEDelmi RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA

Budapest, Teréz körút 26

Részvénytőke: 1.600.000.000 K

Banokszék, Gabonaszék, Liszt-, vetőmag-, mezőgazdasági gép-, mérleg-, gépalkatrész-, műszaki és biológiai oszt.

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. vál. ker. VIII. Rákóczi út 41. Tel. J. 94-98. Pártnap: kedd. Társasvacsora: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII. Déry u. 16. Pártnap: esütörtök). Minden hó első szombatján kulturális és társasvacsora. Szerdán és pénteken ifjúsági est.)

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII. Baross u. 84. Telefon J. 110-11. Pártnap: szerda).

Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX. Ferenc körút 1. Tel. J. 49-78. Pártnap és társasvacsora: esütörtök).

Külső Ferencvárosi (XXI) Nemzeti Demokrata Kör (Mészárosi kávéház, Ulloi út 95.)

Köbányai Nemzeti Demokrata Párt (X. Liget tér 2).

Újpesti Nemzeti Demokrata Párt. Rákospalotai Nemzeti Demokrata Párt. Pestszentpéteri Nemzeti Demokrata Párt. Kispesti Nemzeti Demokrata Párt. Monor Nemzeti Demokrata Párt. Miskolci Nemzeti Demokrata Párt. Győri Nemzeti Demokrata Párt.

Mi újság a pártkörökben?

— A Központi Demokrata Kör szombaton, február 21-én választmányi ülést tartott, mely belső ügyekkel foglalkozott. Az ülést társasvacsora követte, mely alkalommal ismét igen sok új tag avatott fel Vázsonyi Vilmosnak, a Demokrata Párt vezérének jelenlétében. Rosztyk Miksa dr. magasszárnyalvó tagavató beszéde után Polgári Lajos tartott előadást Valda Jánosról, a külföldön.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Körben dr. Glüchtohl Lajos ügyvéd február 26-án, pénteken előadást tartott aktuális adókérdésekről. A nitros előadást hosszas vita követte, melyben számosan szólaltak fel. A vitát Reiter Emil, a kereskedelmi szakosztály elnöke vezette.

— A III. választókerületi Nemzeti Demokrata Pártja február 19-én, esütörtökön este tartotta alapköri értekezését a krisztinakerületi Nagy Zsuzsanna-élele vendéglő "különterében". A nagyfórumon megjelent demokrata polgárokat Miklós Márton pártvezetőségi tag üdvözölte és hosszabb beszédében vázolta a Demokrata Párt céljait és törekvéseit. Felhívta a polgárságot a pártélet szervezésbe lépésére a III. választókerületben is. Az élénk tetszésel hallgatott beszéd — és többek hozzájárulása után — az értekezlet kimondotta, hogy feltétlenül szükségesnek tartja a III. választókerületi demokrata pártjának megszervezését és a szükséges feladatok megoldása és a terendő intézkedések fogantatása céljából 12 tagú végrehajtóbizottságot küld ki. Ez a végrehajtóbizottság közfelkötéssel a következőképpen alakult meg: Elnök: Miklós Márton. Pártkár: dr. Löffler Vilmos. Jegyző: Kónit Pál. Háznag: Révész Vilmos. Választmányi tagok: Pállos Pál, Polgár Adolf, Liehtman József, Roth József, Roth Pál, Szabó Béla, Reimer Bertalan, Szívós János. Határozattal kimondta az értekezlet, hogy a párt irrodáját ideiglenesen II. Margit körút 40. alatti (Telefon: 42-88) rendezi be, ahol minden héten kedden este 8 órákor pártértekezlet tart és ugyanott pártvacsorát rendez.

— A III. ker. Demokrata Társaság február 23-án, hétfőn Jókai-ünnepélyt rendezett, a kerület társadalmának élénk részvételével. Az ünnepélyt a Dalköször-Dalközér dalárka éneke nyitotta meg, majd Benedek János, nemzetgyűlési képviselő szólta föl a hallgatóságot a szavakkal Jókai írói, politikai és emberi nagyságát. Burger Erzsébet zongoramuzevésznő fénys technikájú előadása, Steiner Böske, a külföldön sok sikert aratólag hűgedművésznő szólója, Fehér Artúr megrázó erejű szavata, Orovinci Bodó Klára, a közműveltség hangversenyesen több mesterien előadott műdala és operariája, Dorogi Árpád művészi csellójátéka szerepeltek az est további műsorán. A Dalköször-Dalközér dalárka éneke zárta be az emelkedett hangulatú ünnepélyt, melynek zeneszámait Steiner Ilonka, Polgári Jolan és Koldoré Neunayer Jolan őrbbeljes kísérték.

— A Belvárosi Demokrata Pártkör jogvédő iródája megnyitott és a tagok rendelkezésére áll naponta 17-8 óra között. Ugyanakkor van a tagfelvétel is. Itt említtük meg, hogy a kör esütörtökön, 3-én tartandó társasvacsoráján keretében Fábán Béla nemzetgyűlési képviselő fog előadást tartani az általános politikai helyzetéről.

— A Terézvárosi IX. választókerületének polgári képviselőjének, a demokrata párt vezérének Vázsonyi Vilmosnak tiszteletére, esütörtökön, február 26-án ünnepi vacsorát rendeztek. A Központi Demokrata Kör nagymértékű szufonit meglátó választópolgárok dr. Bródy Ernő üdvözölte. Dr. Kornványi Gyula ismertette az összejövetel célját: hogy a demokrata szervezetek szétleben hosszabb ünnepiik a párt vezetést; ebben az ünnepelésben saját választókerületének elősorban kell részt venni. — Grindl Károly, a választókerületi iparosai, Schwartz Mór, a kereskedők, dr. Polster Gusztáv és dr. Polgár Ernő a látenekek, Hoffmann Mihály a fuvarkereskedők

egyesülete, dr. Elek Samu az orvosok nevében és Boros András a demokrata egyetemi hallgatók nevében üdvözölte a párt vezérét, a kerület képviselőjét: Vázsonyi Vilmost.

Vázsonyi Vilmos visszamenőleg az elhunyt 30 esztendő küzdelmére, amelyben ő is a kerületi polgárság mindig kitartóan támogatta, megemlékezik azokról a névtelen polgárokról, akik nem kérték volna a pártot semmit, de a harc, a küzdelem idején parancs nélkül teljesítik kötelességüket. Megemlékezik azokról a vezetőről, akik már nincsenek közöttünk, Pető Sándorról, Leitner Adolfról és a számtalan névtelenről, akiknek emléke bűzítte az itt-lévőket a győzelmes küzdelem felé. Benedek János, Klein Elek, a FAC elnöke és Símei Vilmos felszólalásai után meghatóan hangulatosan ért véget a vacsora.

— A XII. kerületi Demokrata Párt március 8-án, d. e. 11 órákor Jókai-ünnepélyt tart. Az ünnepi beszédet Pálots József nemzetgyűlési képviselő mondja. Singer Ilolyka kezébe, A Braun Teréz zongoraszámokat ad elő, Lelek Györgyi Jókai Kültemények szavai, a Kültetli Dalkör pedig magyar dalokat fog előadni.

— A Belső Erzsébetvárosi (XIII. választókerületi) Demokrata Kör szerdán, február 25-én tartotta megalakulását megelőző ismertetési összejövetelét. Rákóczi út 18. sz. a. helyiségében. A vacsorán nagy számban jelentek meg a kerület választópolgárai és megjelentek a Demokrata Párt törzskara részéről Ledermann Mór, Kreiser Jenő, dr. Zoltán Gyula, Freund Dezso és Schestényi Ernő dr. is, akik felszólalásukban rámutattak a szervezkedés fontosságára és jelentőségére. A pártvezetés szerdán este tartja helyiségásvató ünnepi vacsoráját, melyen megjelentek Vázsonyi Vilmos, Benedek János, Fábán Béla és Huska Vilmos nemzetgyűlési képviselők is.

— A XV-XVI. választókerületi Demokrata Körében február 18-án este pártvacsora keretében dr. Deményi Aladár, a Központi Demokrata Kör kiváló adószakértője tartott rendkívül tanulságos előadást, melyben a kereskedelem és ipar katasztrófális helyzetét ecsetelte. Az ő szavai szerint ebből a szomorú helyzetből csak úgy menekülhetünk, ha a polgárság az elkövetkező választásokon tömött sorokban vonul fel Vázsonyi Vilmos szájára alatt, hogy azt győzelemre vigye. Utána Bródy Ernő szólalt fel, aki a szélsőséges elemek garázdálkodását tette szóvá. Tolnai Béla társulók és dr. Ernst Oszkár felszólalásával ért véget a vacsora.

— A XV. választókerületi Pártvezetősége február 18-án tartotta ülést. Gómbóth Bertalan elnökelte, melyen a szervezközvetek elnökeit fokozott munkára buzdította.

— A XVI. választókerületi Pártvezetősége február 17-én dr. Kerekes Odán elnökeltelet ülést tartott, melyen kifejtették a végrehajtó-bizottság és a körzón elnököket, akiknek feladata lesz a párt irányítás mellett a szervezést a legszelésebb módonban kiterjesztetni. A pártirodát Radoványi Jenő fölttkár irányítja.

— A Zuglói Polgárkör Demokrata Köré február 22-én tartotta alakuló közgyűlést, melyen a polgárság tekintélyes számban vett részt. A közgyűlés elnök választotta az új körvezetőséget. Gyűvezet elnök Pástor Ferenc, tisztségviselő Fuchs Lipót, Schick Mór és Schreiber Zsuzsanna, alelnökek Kondos Menő és Reisz Gyula, titkár Vadász Gyula. A megválasztott pártvezetőséget dr. Elek Béla fölttkár üdvözölte, majd Mező Vilmos és Pástor Ferenc szólaltak fel. Az új kör helyisére a zuglói villamos végállomásánál, a Schütz-féle vendéglőben van; pártnap esütörtökön.

— A XVIII. vál. ker. közgyűlése. A XVIII. vál. ker. Demokrata Köré vasárnap, február 22-én tartotta rendes évi közgyűlést. Zambor Géza elnök megnyitójában felszólította a tagokat, hogy szoros együttgében összetartva támogatassák az elnökséget munkájában, mert csak így lehet sikeresen elismerni a bekövetkező küzdelemben. Krausz Izso fölttkár jelentéshöz Schwartz József szót hozza, majd Wellner Ernő dr. tolmácsa a XVII. választókerületi üdvözlet. Somogyi Zoltán pénztáros és Kovács Mór számvizsgáló jelentése után Zambor Géza elnök indítványára a közgyűlés szorgalmasan köszöntött szavaz Somogyi Zoltán pénztárosnak. Az alapszabályokat egy értelemben módosították, hogy ügyvezető elnök helyett ügyv. elnököt és ügyv. elnököt választassanak. Ez a módosítás alkalmat ad arra, hogy Zoltán

40	FOGORVOS		40
szám	Med. Unió.		szám
R	Dr. Kovács S. és Barna I.		R
E	főorvos-igazgató, Budapest VII. Erzsébet körút 40-42		E
S	Műtörök, fogorvok teljes szakorvosok műtörök.		S
Z	Aranyhíd és koronák szájnyál pótló fogászati.		Z
L	Fogászati, fogtörési (nyomtatás) esztétikumok (szájnyál pótló).		L
E	Fogászati, fogtörési (nyomtatás) esztétikumok (szájnyál pótló).		E
Y	Fogászati, fogtörési (nyomtatás) esztétikumok (szájnyál pótló).		Y
R	Fogászati, fogtörési (nyomtatás) esztétikumok (szájnyál pótló).		R
IS	Fogászati, fogtörési (nyomtatás) esztétikumok (szájnyál pótló).		IS
40	FOGORVOS		40
szám			szám

személyi Dezső alelnököt ügyvezető elnöki pozícióba emelhesék nagy érdemei elismeréséül. A közgyűlés az indítvány lelkesedéssel elfogadta, mire megválasztják az új tisztkart. Zsombor Géza elnök zárványával ért véget a közgyűlés.

— A XVIII. választókerület Demokrata Köré esőtörökön, február 26-án választmányi ülést tartott, mely a közgyűlési választások előkészítésével foglalkozott. Zsombor Géza elnöki megnyilvánulása után Hajdu Marcell dr. pártelnök bejelentette, hogy a Józsefvárosi pártvezetőség határozata értelmében a kerületiek egyült veszik fel a választást harcot. Ennek ellenére az egyes szervezeteknek a maguk körzetében változatlanul kell dolgozniuk a siker érdekében. Zimmermann Dezső ügy. elnök felhatalmazást kér az elnökség részére, hogy az egyes körzeti elnököket kijelölhesse. Ismerteti a központi pártválasztmányi határozatát, melynek értelmében minden elnökségi és választmányi tag köteles előzetesen a párt lapjára „A Polgár”-ra, Freund Dezső dr. Rudas József és Weiss Jenő felszólalási után ért véget a választmányi ülést.

— A XIX. választókerület Demokrata Köré vasárnap, február 22-én tartotta rendes évi közgyűlését. Kormányos Zoltán dr. elnök megnyitja beszédében üdvözölte a megjelenteket. Beszédében rámutatott az egység és összetartás nagy fontosságára abban a küzdelemben, mely előttünk áll. Román Ernő alelnök-főtájkár terjesztette elő ezután jelentését. Megemlékezett az egy esztendő előtti megalakulásról, az ifjúságmozgalomról, a helygőzirtásról munkájáról. Fábiana Andor főnöktárs elhunytáról emlékezett meg ezután kegyeletteljes szavakkal, majd beszámolt a Kőr kulturális és politikai összejöveteleiről, melyek a párt vezetői tagjai ismételten megjelentek. Beszédének ennél a részénél érkeztek a Kőr helyiségébe Hajdu Marcell, a Józsefvárosi Demokrata Párt elnöke, Zsombor Géza, Weiller Ernő, Zimmermann Dezső és Freund Dezső a testvérkörök képviselőit. Ezután Weiss Elek pénztáros terjesztette be jelentését, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Bauer Aladár indítványára a közgyűlés megadta a létező vezetőségnek a felmentvényt és köszönetet szavazott az eddigi működéséért, majd megválasztotta a választókerületi elnökséget, melynek feladatát a régi vezetőség kerüli ismét a Kőr élére. A közgyűlés Haldu Marcell pártelnök és Kormányos Zoltán dr. elnökével ért véget.

— A Ferencvárosi Kültéri Polgári Kőr február 24-én, kedden este Pakots József nemzetgyűlési képviselő elnökléssel tartotta rendes évi közgyűlését, melyen elnökké nagy lelkesedéssel ismét Pakots Józsefet választották meg. Alelnökök dr. Epstein Manó dr. Köncsk Boldizsár és ifj. dr. Springer Ferenc lettek megválasztottak, a tisztkart többi tagjait is, akiknek pontos névsorát helyszíne mint a jövő számunkban közöljük.

— A Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Párt XXI. Választókerületi Szervezetének ifjúságmozgalmai a szervező Cilió új 95. sz. a helyiségében alakuló értekezletet tartottak, melyen a vezetőség részéről Darvas Gyula alelnök, Lendvai Andor dr. h. főtitkár, Wirth Zsigmond, Schwartz Izso és Forster Ernő pártvezetőségi tagok jelentek meg. A párt képviselői Radányi Vilmos biztást meg az ideiglenes ügyvezetést, majd Pakots József elnökével ért véget az összejövetel.

SPORT

× **Fóthball.** A legnagyobb érdeklődés fordul Prága felé, ahol szombaton és vasárnap 2 vidéki csapatunk játszik a cseh csapatokkal. A Szombati Atlétikai Klub játszik a Slavia ellen és a Szombati Atlétikai Klub a Sparta ellen. Az előbbi meccs a Kicker-szerelgőrt folyik. A vasárnapi program: MTK—VAC, FTC—NSC, VASAS—BTC, III. ker.—Törökvis, KAC—UTE, ZAC—BEAC.

× **Vívás.** Német vívócsapat budapesti látogatásáról tárgyalnak, mely mind a három fegyvernemben (kard, tőr, épé) felvenné a versenyt 4–4 magyar vívóval. A mérkőzés valószínűleg Santelli Italo akadémiáján fog lefolyni, de az epévívás kiküszöbölésével.

Az NVC országos, kizárásos 16-és kardvívóversenye március 6–7 és 8-án lesz a Fodor-féle vívóteremben (Koronaherceg uca 3).

Ifj. Vajda Dezső

cégnél **IV., Koronaherceg uca 8.**

Kabát-, kosztüm- és ruha-selymekben és szövetekben a

tavaszi üdonságok

igen nagy választékban már

megérkeztek

RENDRIVÜL ELŐNYÖS ÁRAK

Nyomatott az „USAQOZEM” könyvkiadó és nyomda r-t, Körforgóúpein, Röck Szilárd uca 3.

Felszólítás a választókhöz!

Választások előtt állunk, melyen jövőnk, sorsunk, jobb életünk lehetősége felett kell döntünk. Kürteljeskedésünk immunkánk szemben, hogy szavazatunk leadásával segítjük elő annak az uralomnak eltávolítását, mely Budapestet mai szomorú állapotába állította. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha

van szavazati jogosultságunk. Felszólítunk minden demokrata választót, akit a helybenlévő névjegyzékből kihagytak, hogy hatévi választást igazoló okmányokkal legkésőbb március 2-ig jelentkezzenek a lakóhelyük szerinti illetékes összeíró köldöttésnél.

Belvárosi Iparosok csatlakozása a Belvárosi Demokrata Párthoz

Mosszható következőkkel járó politikai esemény jászódott le esütörtökön, febr. 26-án este a Belvárosi Demokrata Pártkörben. A belvárosi iparosok küldöttésze élén Schneider János műszakkal és Lukács Ferenc szabómesterrel jelentették be csatlakozásukat. A küldöttészek szónoka Lukács Ferenc kifejtette az okokat, melyek a belvárosi iparosait erre az elhatározásra késztették. A munkák keserű tapasztalásai után csak a Demokrata Pártban bízhatnak meg, mert csak ennek a pártnak működésében és alapelveiben látják törekvésük teljesülésének biztos garanciát.

Dr. Posta Sándor belvárosi pártelnök örömmel fogadta csatlakozásukat és biztosította a párt teljes együttréséről. Horváth IV. Károly, Dudás Péter, Gody László és többek hozzájárulása után bizottságot küldtek ki az iparosok kívánalmainak memorandumba foglalására, melyeket a párt országos vezetősége elő terjesztene. A bizottság tagjai lettek: Urián Mózes szűcs, Kovács Kálmán, Gombosi Dezső

asztalos, Ardelán Péter férfinaszó, Dudás Péter szűcs, Ritz Péter kapafokszító, Topcsagics Milán vendéglős, Lukács Ferenc szűcs, Gody László cipész, Bader Gusztáv bádogos szerelő, Pehér István könyv- és zeneműkészítő.

A küldöttészek ezután Hajdu Marcell intézett lelkes beszédet és megígérték, hogy a belvárosi iparosok kívánásait legmelegebben fogja támogatni a vezetők és a központi pártvezetőség. Már annak idején is az iparosok segítette Vásonyi Vilmost diadlra a Terevárosban, az akkori kereskedelmi miniszterrel szemben, az iparosság tehát már 20 év óta van a demokrata párt táborában: örvendete tünet, hogy most hivatalosan is csatlakozni kíván a Demokrata Párthoz.

A küldöttészek tagjai ezután a közelgő fővárosi választás előélt beszálltak meg a belvárosi pártvezetőséggel és barátságos beszélgetésben maradtak együtt a késő éjjeli órákig.

„Nem érdemes élnünk ha nem élhetünk szabadon!”

Baracs Marcel és Déri Ferenc a XVII. választókerületi Demokrata Kőrben

A XVII. Választókerület Demokrata Kőrbe kedden, febr. 24-én tagaváló vaesarat rendezett, melyen impozans tömegben jelentek meg a kerület polgárai. Weiller Ernő dr. megnyitja beszédét után, melyben jogos büszkeséggel mutatott rá, hogy *megint III új taggal gyarapodott a demokrata tábor és a tagválóknak különös jelentőséget kölcsönöz az a körülmény, hogy a kétezredik új tagot avatták, Baracs Marcel dr. a Községi Demokrata Párt elnöke mondott határozó erejű tagváló beszédet.*

— Amikor a múlt héten — mondotta — a nemzet egyik elhunyt nagyjának emlékét ünnepeültük, fűnnepeültük az át időt, mely egyet jelentett a nemzet megújulásával. Mert nem érdemes élnünk, ha nem élhetünk szabadon. Minden társadalmi felzárkózás akarja a jótétet, a könnyű megélhetést, de csak a saját ösztályának. A demokrata ezme a jótétet ki akarja terjesztani minden dolgozó emberre egyaránt. De a demokráciának a szabadság és a rend együtt kellene, mert a munka csak törvényes rend alapján épülhet fel. Törvényes rendnek pedig csak azt tartja, ahol a törvény betartása nemcsak egyesekre, hanem mindenkire kötelező. Fájó szívvel látja a polgárság elproletariázódásának szomorú jeleit, mert mi egyéneket legyön jele az, hogy gyermekeinket már nem vagyunk képesek arra a kultúrára emelni, arra nevelni, mely nekünk ösztályrésznünk volt. A gyűlölet egységes frontjával szemben meg kell alkotnunk a haladás frontját, hogy kivesszük a fővárost és az országot mai szomorú helyzetéből. Azok az ifjak, akiket most avattunk, legyenek a stafétafutói ennek a küzdelemnek, akik kezükben a győzelem pálcájával, izme minden erejükkel megfeszítésével rohannak előre, nem törődve azal, hogy

ki lesz az, aki a győzelem díestőségét majd magának mondhatja, eözívó viven a pálcát, csak azt tartják szem előtt, hogy győzni kell magukért és mindenkiért. Mert a mostani közlemben nemcsak a főváros, hanem a nemzet sorsa is elől és ha a győzelem azoké lesz, akik a haladásért, a polgárság és a polgári egységesség helyreállításáért küzdenek, a polgárság gyarapodni, a főváros élni és a nemzet virágozni fog.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után, András Odón mondott köszönetet az új tagok nevében, majd Déri Ferenc v. polgármester emelkedett szólaera.

— Amikor a kurzus átvette uralmát a városban — mondotta — nagy hangon jelentették ki vezetőit, hogy most leltárt csinálnak arról, amit a régi rezsimtől átvettek, hogy megmutathassák, mit tudnak alkotni. Nos, elő a leltárral, látsi akarjuk, mi volt ezalatt és mi van ma! Az elmúlt rezsim idejében reális költségvetések voltak, melyek a polgárságunk csekély megterhelése mellett sokat nyújtottak anyagi és kulturális téren, ma pedig kapunk egy irrealis költségvetést, mely nem mutat fel deficitet, de megakadályozott bennünket abban, hogy adósságainkat idejében és kedvező feltételek mellett rendezhessük. Reméli, hogy Budapest polgársága még nem felejtette el a virágzó hatalmas Budapest, megőrizte iránta való hűségét és ezt a választásokon be is fogja bizonyítani.

Bibó-Horváth János, Horváth IV. Károly, dr. Csörgő Hugó, Baracs Marcelné szölkak még fel ezután, majd az este Weiller Ernő és Baracs Marcel elnökével ért véget.

Elméleti és gyakorlati társadalom-védelem Németországban

A társadalmi jótét állami védelme a háború idején emelkedett elsőrangú fontosságra, a hadiszelelés, rokkantügy, betegápolás és egyéb formákban. Sajnos, a háború utáni idők a népjólét védelmét még erősebben az állami feladatává tették, mert sokkal nagyobb rétegek váltak védelmi igénylők. Németországban egymás után népjólét bizottságok keletkeztek, melyek csak később kerültek meg egymással az összeköttetésre, hogy egységes szervező épüljenek ki. A törvényhozás is jónálább vette a védelemre szoruló rétegeket és érdekeket. A társadalmi védelem új területét között különböző fontosságra emelkedett Németországban a munkanélküliek segélyezése és

a kisüzemesség védelme,

a közép- és nagyipar megemelésére irányuló mozgalmak, a hadiközpont- és hadiipar védelme. Csupa olyan kérdés, melyet nálunk még erősen elhanyagoltak, pedig a népjólétre még minisztertanácsunk is van...

De felismerje a társadalmi védelem fontosságát Németországban a tudomány is. Néhány év előtt dr. Heinrich Weber (Münster) kiadta a jelszót, hogy

a népjólét kérdését az egyetemeken tantáni kell

és ennek a felhívásnak erős visszhangja volt. A német egyetemeken taurndreje azóta odakerült a társadalmi jótét emekben minden problémája. Általános jellegű előadásokat és gyakorlati oktatást tartottak ezekről a kérdésekről: Heidlberg, Königsberg és Bonn egyetemén, a berlini politikai főiskolán. Külön szemináriumot tartanak Münsterben és Königsbergben. A népjólét történelmi fejlődésével foglalkoznak előadások Bonn és Breslau egyetemén.

A népjólét egyes ágai is élénk megvitatás tárgyát az egyes német főiskolákon. A gyermekvédelem (gyermekisme, gyermekjog, patronázs) kérdése Gieszen, Münster és Nürnberg főiskoláin fordult szónygre. Az egészségvédelem kérdéseivel Freiburg és München egyetemén foglalkoznak. A gazdasági (szegény) védelem és hitvány védelem (nyilvánválasztási tanácsadás) problémáit vette fel előadásai közé Braunschweig, Darmstadt, Dresden. A gazdasági védelem körén különbözően a Kriessfürsorge, a háborús leromlás kérdéseivel foglalkoznak tudományosan. A szellemi és kulturális védelem is érdeklő a német egyetemeken (szociálpedagógia, nevelésügyi etb.), így Köln, Breslau, Leipzig és Berlin főiskoláin.

Irigylejűk azt az országot, melynek egyetemén népjólét előadások helyettesítik a numerus clausus és a gumbotot...

Felölés szerkesztő: Dr. Hajdu Marcell

Felölés kiadó: Zsombor Géza

Özvezető: Gombos György.